

Program stability Slovenske republike na roky 2024 až 2027

 apríl 2024

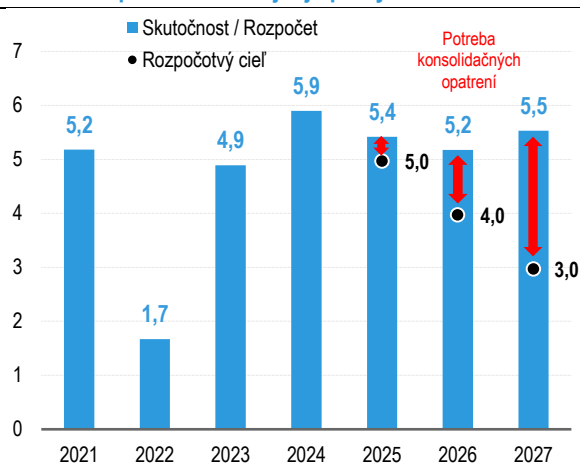
Zhrnutie

Program stability Slovenska počíta v najbližších rokoch s priemerným rastom ekonomiky mierne nad 2 %, približne na úrovni svojho strednodobého potenciálu. V roku 2024 dosiahne reálny rast ekonomiky 2 %, čo bude podporované ustupujúcou infláciou a oživením nákupnej sily obyvateľov. Silný rast reálnych miezd povedie k zvýšeniu spotreby domácností, ktorá bude hnacou silou obnovy domáceho dopytu. Pokles čerpania fondov EÚ, z dôvodu ukončenia III. programového obdobia, bude nahradený silnejšou realizáciou projektov Plánu obnovy a odolnosti. Zahraničný obchod sa odrazí od dna a nálada vo svetovej ekonomike sa pomaly zlepši, čo zrýchli slovenský export. Slovenskú ekonomiku budú posúvať vpred od roku 2026 aj vyššie exportné kapacity automobilového priemyslu. Reálny rast sa teda v roku 2025 ešte zrýchli na očakávaných 3,1 % vďaka kulminácii prílivu fondov z Plánu obnovy a odolnosti do ekonomiky. V ďalších rokoch sa rast zmierni v priemere na 2 %. Inflácia v budúcom roku ešte mierne narastie, no následne by mala klesnúť bližšie k svojmu cieľu rastu cien o 2 %. Trh práce bude na celom horizonte prognózy obmedzovať nedostatok pracovnej sily. Riziká prognózy sú najmä na negatívnej strane, keďže ruská invázia pretrváva, čo môže opäť rozkolísať ceny energií a potravín.

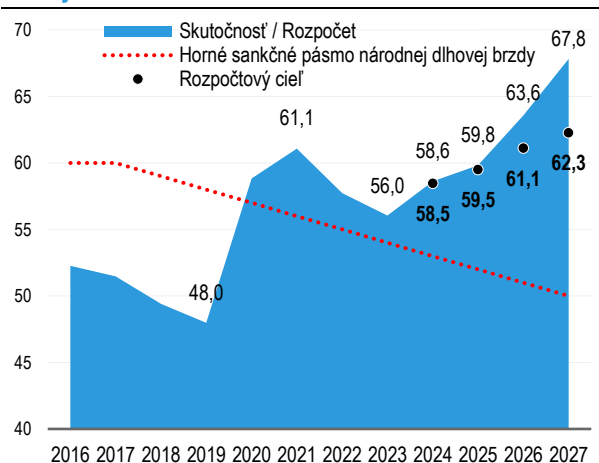
Schodok hospodárenia verejnej správy sa po pandemickej kríze, energetickej kríze a prijatí viacerých trvalých opatrení v roku 2024 nachádza na úrovni takmer 6 % HDP. Po tom, čo sa v minulom roku naplno prejavil inflačný šok aj na výdavkoch, deficit vzrástol medziročne z 1,7 % v 2022 na 4,9 % HDP v 2023. Výdavková strana narastla najmä pod vplyvom opatrení, ktoré mali za cieľ chrániť domácnosti a firmy pred výrazným nárastom cien energií. Rast výdavkov potiahli aj viaceré trvalé opatrenia. Napríklad dvojité valorizácie miezd zamestnancov verejnej správy, navýšenie dôchodkov, výdavkov na podporu rodinnej politiky či skokový rast miezd v zdravotníctve. Aj v tomto roku rastú príjmy pomalším tempom v porovnaní s výdavkami. Pomalší rast príjmov aj po zohľadnení konsolidačného balíka spôsobuje najmä pozvoľnejší rast DPH, spotrebných daní, ako aj pokles dočasných príjmov zo zdanenia nadziskov. Naopak, výdavky sú ťahané silným rastom nákladov na obranu, zdravotníctvo, sociálnymi výdavkami a tiež výdavkami na obsluhu štátneho dlhu. Deficit by sa však mal udržať v súlade s plánom rozpočtu pod 6 % HDP, pričom tento vývoj je aj v súlade s odporúčaním Európskej komisie na rok 2024.

V kontexte záväzku programového vyhlásenia vlády stabilizovať nepriaznivý trend vývoja dlhu sa v Programe stability zachováva plán znižovania deficitu hospodárenia približne o 1 % HDP ročne. Plánovaný postupný pokles schodku pod 3 % HDP do konca volebného obdobia zabezpečí vystúpenie z očakávanej procedúry nadmerného deficitu. Zároveň sa tak stabilizuje vývoj dlhu, ktorý by v opačnom prípade mal naďalej rásť až k 70 % HDP. V rozpočte sú na budúci rok už zahrnuté viaceré konsolidačné opatrenia, ako napríklad stiahnutie opatrení na zmiernenie rastu cien energií či plánované tmenie rastu miezd verejných zamestnancov. Vláda tiež ohlásila zámer zaviesť novú daň zo sladených nápojov a výraznejšie zdanenie tabakových výrobkov. Na základe súčasných predpokladov je na pokles deficitu pod 3 % HDP potrebné prijať do konca volebného obdobia úspory v celkovom objeme 2,6 % HDP, teda 3,9 mld. eur. Navrhované ciele sú v súlade aj s reformovanými európskymi fiškálnymi pravidlami, ktoré stanovujú limit na rast tzv. čistých výdavkov.

Deficit hospodárenia verejnej správy v % HDP

Hrubý dlh v % HDP

Zdroj: MF SR

OBSAH

I. MAKROEKONOMICKÉ PREDPOKLADY NÁVRHU ROZPOČTU.....	5
I.1. Makroekonomická prognóza.....	5
II. AKTUÁLNA POZÍCIA VEREJNÝCH FINANCIÍ.....	9
II.1. Saldo verejnej správy v roku 2023.....	9
II.2. Aktuálny vývoj verejných financií.....	12
III. ROZPOČTOVÉ CIELE.....	15
IV. DLH VEREJNEJ SPRÁVY A DLHODOBÁ UDRŽATEĽNOSŤ VEREJNÝCH FINANCIÍ.....	19
IV.1. Hrubý dlh verejnej správy.....	19
IV.2. Udržateľnosť verejných financií.....	20
V. NAVIAZANIE ROZPOČTOVÉHO PLÁNU NA CIELE STRATÉGIE RASTU A ZAMESTNANOSTI A ŠPECIFICKÉ ODPORÚČANIA RADY EÚ.....	22
V.1. Hlavné priority v štrukturálnych politikách.....	22
V.2. Verejné financie.....	23
PRÍLOHY.....	25

ZOZNAM BOXOV, TABULIEK A GRAFOV

BOX 1 – Predpoklady externého prostredia	7
BOX 2 – Odhad produkčnej medzery	8
BOX 3 – Opatrenia vlády zamerané na zníženie dopadu cien energií	10
BOX 4 – Výdavkové pravidlo ako jediný nástroj nových fiškálnych pravidiel EÚ	16
BOX 5 – Nezávislé Výbory pre odhad makroekonomického vývoja a odhad vývoja daňových príjmov	27
TABUĽKA 1 – Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR pre roky 2023 až 2028	6
TABUĽKA 2 – Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu – prístup MF SR	8
TABUĽKA 3 – Opatrenia prijaté vládou v boji s energetickou krízou s vplyvom na rozpočet (v mil. eur)	11
TABUĽKA 4 – Konsolidačné úsilie (ESA 2010, % HDP)	15
TABUĽKA 5 – Bilancia výdavkov a príjmov v metodike ESA2010 (% HDP)	16
TABUĽKA 6 – Rozklad indikátora dlhodobej udržateľnosti S1 a S2 k roku 2024 a 2027 (% HDP)	20
TABUĽKA 7 – Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR	25
TABUĽKA 8 – Porovnanie rozpočtových cieľov s Návrhom rozpočtu	25
TABUĽKA 9 – Hodnotenie decembrovej prognózy MF SR vo Výbore pre makroekonomické prognózy	26
TABUĽKA 10 – Priemerná prognóza členov Výboru* (okrem MF SR) a prognóza MF SR	26
TABUĽKA 11 – Hodnotenie prognózy MF SR vo Výbore pre daňové prognózy	27
TABUĽKA 12 – Hotovostné vplyvy na zmenu nominálneho hrubého dlhu (aktuálny návrh rozpočtu, v mil. eur) ..	28
TABUĽKA 13 – Hotovostné vplyvy na zmenu nominálneho hrubého dlhu (ciele deficitov vlády, v mil. eur) ..	28
TABUĽKA 14 – Zoznam jednorazových a dočasných opatrení	29
TABUĽKA 15 – Diskrečné príjmové opatrenia – medziročné vplyvy opatrení (mil. eur, ESA2010)	30
TABUĽKA 16 – Diskrečné výdavkové opatrenia – medziročné vplyvy opatrení (mil. eur, ESA2010)	31
GRAF 1 – Príspevky k rastu HDP – prognóza (p.b.)	5
GRAF 2 – Čerpanie EÚ zdrojov (mil. EUR)	5
GRAF 3 – Príspevky k rastu zamestnanosti (p. b.)	7
GRAF 4 – Príspevky k inflácii (p. b.)	7
GRAF 5 – Medziročná zmena váž. Indexu zahraničného dopytu (%)	7
GRAF 6 – Odhad vývoja úr. Sadzby €str podľa úr. Swapov	7
GRAF 7 – Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu (p. b.) – prístup MF SR	8
GRAF 8 – Vývoj nominálneho salda v % HDP	9
GRAF 9 – Príspevky daní k medziročnému rastu daňovo-odvod. príjmov (2023, ESA 2010, v p. b.)	10
GRAF 10 – Príspevky faktorov k medziročnému rastu daňovo-odvod. príjmov (2023, ESA 2010, v p.b.)	10
GRAF 11 – Medziročná zmena daní po faktoroch (2024, ESA 2010, v p. b.)	13
GRAF 12 – Vply jednotlivých faktorov na rast DPH v roku 2024 (2024, ESA 2010, v p. b.)	13
GRAF 13 – Rast národne financovaných čistých primárnych výdavkov (%)	17
GRAF 14 – Prognóza hrubého a čistého dlhu (% HDP)	19
GRAF 15 – Príspevky k zmene hrubého dlhu (v scenári bez reakcie vlády, % HDP)	19
GRAF 16 – Dlhodobá prognóza dlhu verejnej správy (% HDP)	20
GRAF 17 – Počet žiadostí a novopriznaných predčasných dôchodkov (mesačne)	21
GRAF 18 – Vplyv sprísnenia podmienok pre PSD po 40 rokoch na indikátory S1 a S2 (% HDP)	21
GRAF 19 – Porovnanie prognóz makroekonomických základní pre rozpočtové príjmy s členmi výboru	27

I. MAKROEKONOMICKÉ PREDPOKLADY NÁVRHU ROZPOČTU

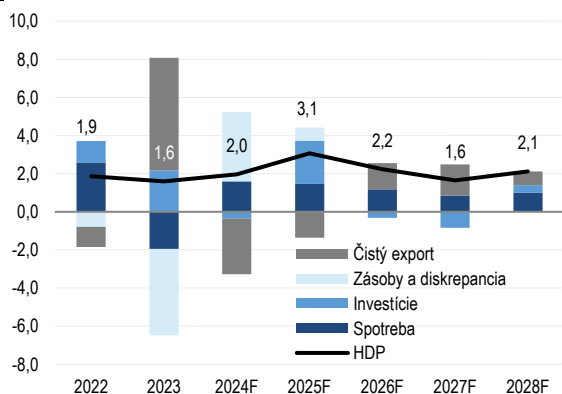
V roku 2024 dosiahne reálny rast HDP 2 %, keď ustupujúca inflácia podporí kúpnu silu obyvateľov a domácu spotrebu. Dočerpanie fondov EÚ bude postupne nahradené realizáciou projektov z Plánu obnovy a odolnosti. To posilní investície v roku 2025, vďaka čomu bude dynamika ekonomiky kulminovať na úrovni 3,1 %. Následne bude od roku 2026 rast HDP zvoľňovať smerom k svojmu potenciálu. Vzpruhou budú v tomto období vyššie exportné kapacity automobilového priemyslu. Trh práce bude na celom horizonte prognózy silný, avšak nedostatkom pracovnej sily bude obmedzený. Riziká prognózy sú najmä na negatívnej strane, keďže ruská invázia pretrváva, čo môže znova rozkolísať ceny energií a potravín.

I.1. Makroekonomická prognóza¹

V roku 2024 stúpne reálny HDP o 2 %, vplyvom ustupujúcej inflácie a oživenia domáceho dopytu. Oživenie potiahne spotreba domácností, ktorá sa bude opierať o silný rast reálnych miezd nad 3 %. Vrchol čerpania fondov EÚ z 2023 čiastočne nahradí v roku 2024 silnejšia realizácia projektov Plánu obnovy a odolnosti (POO) ako aj nákup vojenskej techniky. Zahraničný obchod sa odrazí od dna a v priebehu roka sa nálada vo svetovej ekonomike bude pomaly zlepšovať, čo podporí slovenský export. Trh práce bude stabilný, nedostatok pracovnej sily bude brzdiť tvorbu pracovných miest.

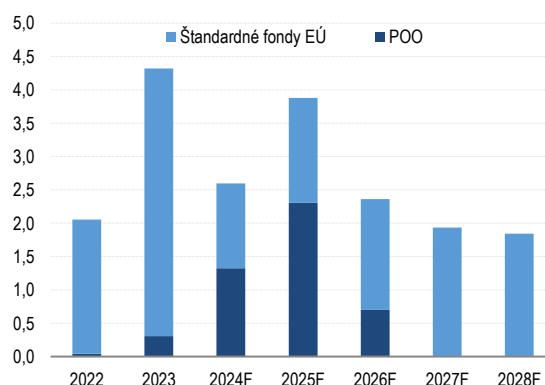
V roku 2025 bude výkon ekonomiky kulminovať na úrovni 3,1 %. Pre účely prognózy predpokladáme sa, že ceny elektriny a plynu pre domácnosti prejdú na trhové úrovne, čo môže viesť k miernemu nárastu inflácie. Miera úspor však bude už stabilizovaná a rast reálnych príjmov bude pokračovať. Spotreba domácností si tak udrží 2 % tempo rastu. Vrcholiť bude čerpanie investícií z POO, čo dodá ekonomike dodatočný impulz a zabezpečí polovicu prognózovaného rastu. Externé prostredie nastúpi cestu oživenia a výraznejšie sa prejaví uvoľňovanie monetárnej politiky. Slovenské exporty začnú pomaly zrýchľovať. Na druhej strane bude tlmieť ekonomickú aktivitu na Slovensku najmä nutné ozdravovanie verejných financií.

GRAF 1 – Príspevky k rastu HDP – prognóza (p.b.)

Zdroj: MF SR

GRAF 2 – Čerpanie EÚ zdrojov (mld. EUR)

Zdroj: MF SR

V rokoch 2026 až 2028 sa očakáva ekonomický rast okolo 2 %. Vplyvy čerpania zdrojov z Plánu obnovy a odolnosti postupne odznejú. Posúvať vpred slovenskú ekonomiku budú vyššie exportné kapacity automobilového priemyslu. S novými modelmi budú prenikať slovenské automobilky postupne na zahraničné trhy a očakáva sa dobiehanie stratených trhových podielov. Konsolidácia verejných financií bude tlmieť vládnu spotrebu. Spotreba domácností však ostane stabilná. Na potenciálnu zamestnanosť začne negatívne vplyvať starnutie obyvateľstva, keďže silnejšie produktívne ročníky pracovnej sily budú odchádzať do dôchodku.

Trh práce je odolný, miera nezamestnanosti blízko minima, no pre nedostatok pracovnej sily zostáva dynamika zamestnanosti nízka. V ekonomike vznikne v roku 2024 asi 4 tisíc nových pracovných miest, čo je o tretinu menej než vlani. Na zhoršenie domáceho a zahraničného dopytu najviac doplatí priemysel a nízko-kvalifikované služby, kde zamestnanosť stále nedosiahla úrovne pred pandémie. Zvýšené odchody zamestnancov do predčasného dôchodku budú v menšej miere pokračovať aj v tomto roku. Problém so znižovaním pracovnej sily

¹ Prognóza zahŕňa predpoklad znižovania štrukturálneho deficitu verejných financií o 0,7 % HDP v rokoch 2024-2028.

na Slovensku pomáha aj naďalej tlmieť vyše 100 tisíc pracujúcich cudzincov. Miera nezamestnanosti klesne na nové minimum.

TABUĽKA 1 – Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR pre roky 2023 až 2028

P.č.	Ukazovateľ	m.j.	Skutočnosť			Prognóza			
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1	HDP, bežné ceny	mld. eur	109,8	122,8	131,4	140,4	147,0	152,7	159,3
2	HDP, stále ceny	%	1,9	1,6	2,0	3,1	2,2	1,6	2,1
3	Konečná spotreba domácností a NISD[1]	%	6,1	-3,2	2,3	2,2	1,9	1,7	1,8
4	Konečná spotreba verejnej správy	%	-4,5	-0,6	1,9	1,2	0,8	-0,5	0,0
5	Tvorba hrubého fixného kapitálu	%	5,7	10,6	-1,6	10,8	-1,4	-3,8	1,8
6	Export tovarov a služieb	%	3,0	-1,4	2,8	3,1	4,5	4,5	3,2
7	Import tovarov a služieb	%	4,3	-7,6	6,3	4,7	3,1	2,9	2,6
8	Produkčná medzera (podiel na pot. produkte)	%	0,5	-0,3	-0,3	0,7	1,0	0,8	1,2
9	Priem. mesačná mzda v hosp. (nominálny rast)	%	7,7	9,7	6,3	5,5	4,4	4,0	4,5
10	Spotrebiteľská inflácia (ŠÚSR)	%	12,8	10,5	3,0	4,1	2,3	2,2	2,2
11	Priem. mesačná mzda v hospodárstve (reálny rast)	%	-4,5	-0,8	3,2	1,4	2,0	1,7	2,2
12	Rast zamestnanosti, podľa ESA	%	1,8	0,3	0,2	0,7	0,5	0,1	-0,2
13	Miera nezamestnanosti, disponibilná (UPSVaR)	%	6,3	5,3	5,0	4,7	4,5	4,5	4,5
14	Bilancia bežného účtu (podiel na HDP)	%	-7,3	-2,0	-3,2	-3,9	-3,2	-2,5	-2,2

Zdroj: MF SR

V roku 2025 zamestnanosť zrýchli spolu s ekonomikou na 0,7 %. Vďaka kulminácii čerpania prostriedkov Plánu obnovy vznikne až 14 tisíc nových pracovných miest. V nasledujúcom období sa rast na trhu práce bude zmiernovať spolu s poklesom ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Miera nezamestnanosti klesne na konci prognózovaného horizontu k 5 %.

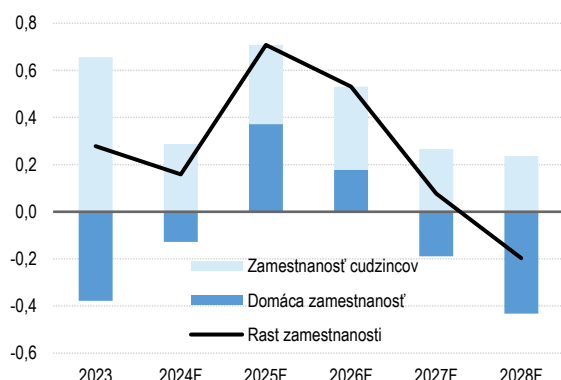
Reálna mzda sa po dvoch rokoch poklesov zvýši. Nominálny rast miezd medziročne spomalí spolu s nižším rastom produktivity, inflácie aj spätnej indexácie. Vyjednávania vo verejnom sektore by mali reflektovať na potrebu konsolidácie. Súkromný sektor by tak v roku 2024 mal predbehnúť vo zvyšovaní platov verejnú správu. V nasledovných rokoch sa nožnice medzi rastom priemernej mzdy v ekonomike a produktivity práce postupne uzavru. Reálna mzda by sa od 2025 mala zvyšovať priemerným tempom 2 % ročne.

Inflácia v roku 2024 klesne na 3 %, cenový šok bude odznievať v celej EÚ. Pomalý rast cien od apríla minulého roka viedol k postupnému znižovaniu medziročnej inflácie, ktoré pokračovalo aj v roku 2024. Nízkemu rastu cien pomohlo aj pokračovanie dotovania cien energií pre domácnosti, ktoré tak v tomto roku nerástli. Ceny potravín, ktoré boli jednou z hlavných príčin vysokého rastu cien v nedávnej minulosti, sa stabilizovali, rovnako ako aj ceny obchodovateľných tovarov a služieb.

Rast cien v roku 2025 môže mierne zrýchliť, ak by ceny energií prešli na trhové úrovne. Od jesene minulého roka pozorujeme pomerne silný pokles cien futurít elektriny a plynu, ktoré oproti októbru 2023 postupne klesli o zhruba tretinu. Predpoklad ukončenia dotácií na ceny energií tak môže viesť k miernejšiemu nárastu cien plynu a tepla. Ceny elektriny budú v budúcom roku stále podliehať memorandu so SE. Návrat na trhové ceny energií povedie k dočasnému zrýchleniu inflácie v budúcom roku nad štyri percentá. Trhy však očakávajú pokles cien energetických komodít v nasledujúcich rokoch, a tak na strednom horizonte môžeme očakávať, že energie budú tempo inflácie brzdiť. Po odznení inflačných šokov a vyprchaní bázičného efektu sa očakáva, že ceny potravín a obchodovateľných tovarov sa vrátia k tempám rastu, ktoré boli pozorované v rokoch 2017 až 2020. Rýchlejšie porastú ceny služieb, celkový rast cien na strednodobom horizonte však bude tlmený konsolidáciou.

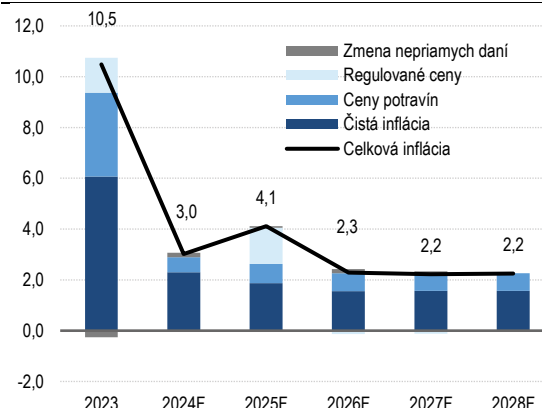

GRAF 3 – Príspevky k rastu zamestnanosti (p. b.)

Zdroj: MF SR

GRAF 4 – Príspevky k inflácii (p. b.)

Zdroj: MF SR

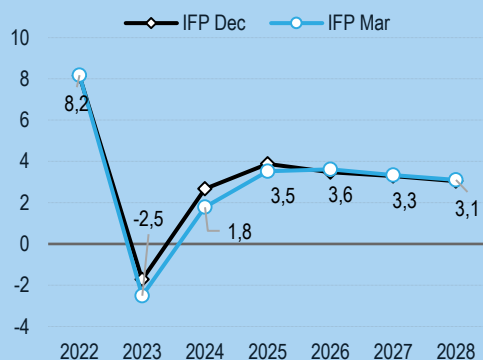
BOX 1 – Predpoklady externého prostredia

Globálna ekonomika v roku 2023 javila známky spomalenia. Vysoké úrokové sadzby a doznievajúci inflačný a energetický šok sa negatívne podpísali pod výkonnosťou hlavných svetových ekonomík. Obzvlášť nepriaznivá situácia bola v Nemecku, ktoré ako jediná z bohatých rozvinutých krajín zaznamenalo zmenšenie svojho hospodárstva. K výraznému spomaleniu došlo aj v Číne, zatiaľ čo hospodárstvo USA prekvapilo svojou odolnosťou. Negatívny vývoj zaznamenali aj naši najbližší obchodní partneri z V4, kde sa výkon v Česku a Maďarsku mierne znížil a poľská ekonomika len stagnovala.

Problematickým zostáva odvetvie priemyslu, kým služby oživenie podporujú. Európsky priemysel sa vplyvom nízkeho zahraničného dopytu a vysokých úrokových sadzieb nedokázal dostať na cestu oživenia počas celého roka. Pod tlakom je najmä ťažký a energeticky náročný priemysel, na čo dopláca Nemecko, ale aj iné silne priemyselne orientované krajiny ako Česko či Maďarsko. Napriek tomu, že predstihové indikátory naznačujú nástup mierneho oživenia globálneho priemyslu, nepriaznivý vývoj v Nemecku a celej eurozóne pretrval aj v prvom kvartáli tohto roka. Naopak, sektor služieb vstúpil do nového roka s pozitívnou dynamikou a zaznamenal prvé mesiace rastu, čo naznačuje, že tohtoročný ekonomický rast by mohol prekonať výkonnosť z minulého roka.

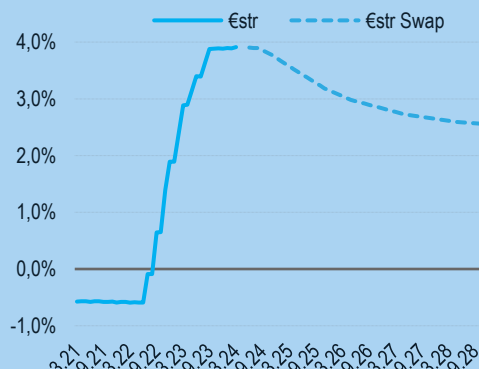
Zahraničný dopyt v tomto roku porastie pomalšie. Vzhľadom na negatívne momentum zo začiatku roka a slabší carry-over efekt z minulého roka bude tohtoročný zahraničný dopyt nižší. Akcelerácia oživenia by sa mala dostaviť v druhej polovici roka, keď ECB zníži svoje úrokové sadzby. Nižšie náklady financovania a pokračujúce globálne oživenie podporia rast najmä v trpiacom priemyselnom sektore. Naš zahraničný dopyt v tomto roku porastie hlavne vďaka solidnému rastu regiónu V3 podporenému rýchlym tempom uvoľňovania menovej politiky. Na dlhšom horizonte očakávame postupnú akomodáciu šokov v eurozóne a Nemecku, čo zabezpečí stabilizáciu zahraničného dopytu v nasledujúcich rokoch.

GRAF 5 – Medziročná zmena váž. Indexu zahraničného dopytu (%)

Zdroj: MF SR

GRAF 6 – Odhad vývoja krátkodobej úr. sadzby (€str) podľa úr. swapov

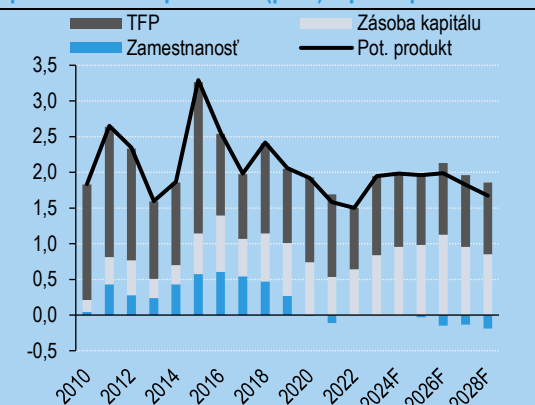
Zdroj: Bloomberg, MF SR

BOX 2 – Odhad produkčnej medzery

Od roku 2023 tlačili dynamiku potenciálneho HDP nahor investičné impulzy z fondov EÚ. Kým v roku 2023 to boli zdroje zo štrukturálnych fondov EÚ, od roku 2024 pomáhajú udržať potenciálny rast pri 2,0 % už zdroje z Plánu obnovy a odolnosti. Tempo tvorby potenciálneho produktu bude naďalej ťahané najmä celkovou produktivitou a akumuláciou kapitálu z investícií. Na slovenskú ekonomiku začne negatívne vplyvať starnutie obyvateľstva. Hlavné vekové kategórie pracovnej sily sa budú zužovať a zamestnanosť bude spôsobovať zníženie dynamiky ekonomického potenciálu späť k 1,7 % ku koncu horizontu prognózy.

Podľa národnej metodiky MF SR bude v roku 2024 slovenská ekonomika mierne podchladená, voči potenciálu bude jej výkon nižší o -0,3 %. Spolu s oživením spotreby a exportu sa ekonomika postupne dostane nad svoj potenciál. Dopytová sila bude podporená najmä investičnou činnosťou v rokoch 2024 a 2025. Výpadok Plánu obnovy a odolnosti v roku 2026 a konsolidácia verejných financií vytvára naopak tlak na uzatvorenie produkčnej medzery. Národná metodika MF SR je v tomto dokumente využitá pre odhad cyklickej zložky potrebnej k výpočtu štrukturálneho salda verejných financií.

GRAF 7 – Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu (p. b.) – prístup MF SR

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 2 – Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu – prístup MF SR

	Prod. Medzer a (% pot. HDP)	Pot. HDP (rast, %)	TFP*	Zásoba kapitálu	Práca
2021	0.2	1.6	1.2	0.5	-0.1
2022	0.5	1.5	0.9	0.6	0.0
2023	-0.2	2.0	1.1	0.8	0.0
2024F	-0.3	2.0	1.0	1.0	0.0
2025F	0.7	2.0	1.0	1.0	0.0
2026F	1.0	2.0	1.0	1.1	-0.1
2027F	0.8	1.8	1.0	1.0	-0.1
2028F	1.2	1.7	1.0	0.9	-0.2

*Celková produktivita výrobných faktorov

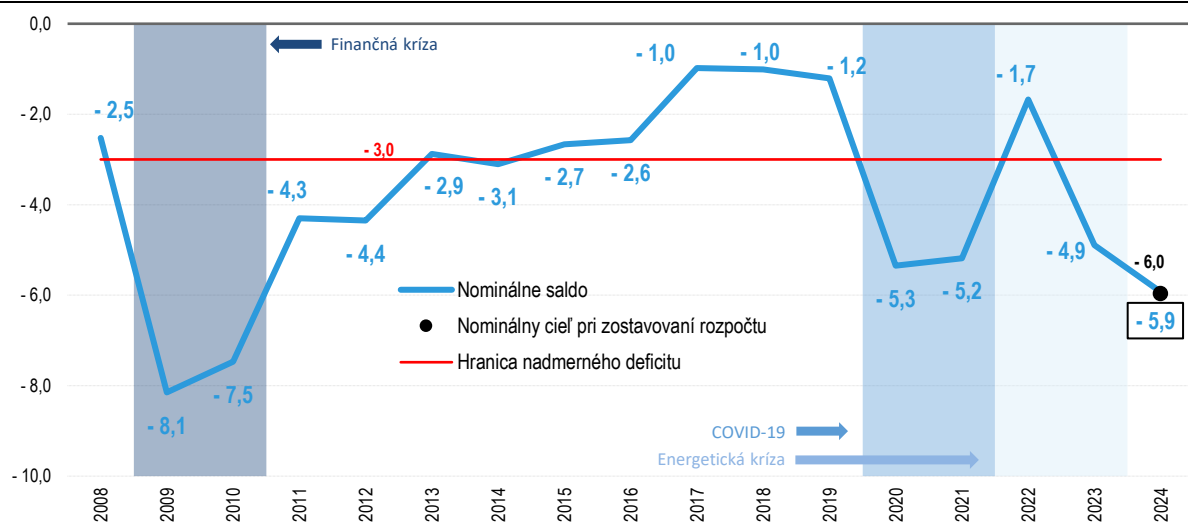
Zdroj: MF SR

II. AKTUÁLNA POZÍCIA VEREJNÝCH FINANCIÍ

Po tom, čo sa v minulom roku naplno prejavil inflačný šok aj na výdavkovej strane, deficit za rok 2023 vzrástol medziročne z 1,7 na 4,9 % HDP. Výdavková strana narastla najmä pod vplyvom opatrení, ktoré mali zacieli chrániť domácnosti aj firmy pred výrazným nárastom cien energií. Rast výdavkov v roku 2023 potiahli okrem energopomoci v objeme 2,5 % HDP aj iné, trvalé opatrenia. Napríklad dvojitá valorizácia miezd zamestnancov verejnej správy, navýšenie dôchodkov, podpora rodinnej politiky, či skokový rast miezd v zdravotníctve. V tomto roku príjmy rastú aj pri zohľadnení konsolidačného balíčka v objeme 1,3 % HDP polovičným tempom v porovnaní s výdavkami. Slabší rast príjmov spôsobuje najmä pomalší rast DPH, spotrebných daní ako aj pokles dočasných príjmov zo zdanenia nadziskov. Naopak, výdavková strana je ťahaná predovšetkým výdavkami vi obrane, zdravotníctve, sociálnymi výdavkami a tiež obsluhou štátneho dlhu. Deficit by sa však mal v tomto roku udržať v súlade s plánom rozpočtu pod 6 % HDP a očakáva sa tiež súlad s výdavkovým pravidlom z odporúčania pre Slovensko od Európskej komisie.

Deficit verejnej správy sa aktuálne nachádza nad historickým priemerom. V minulom roku došlo k významnému nárastu deficitu z 1,7 % na 4,9 % HDP, čo bolo zapríčinené najmä inflačnými tlakmi ale aj novými opatreniami. V tomto roku deficit aj napriek značným príjmovým opatreniam narastá blízko k 6 % HDP.

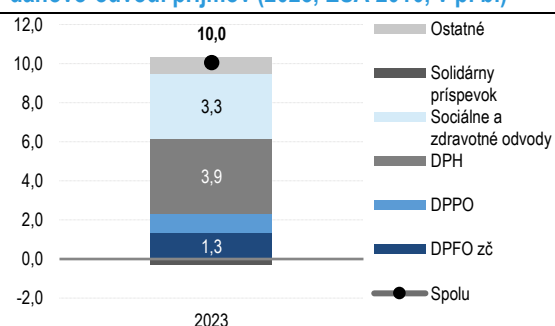
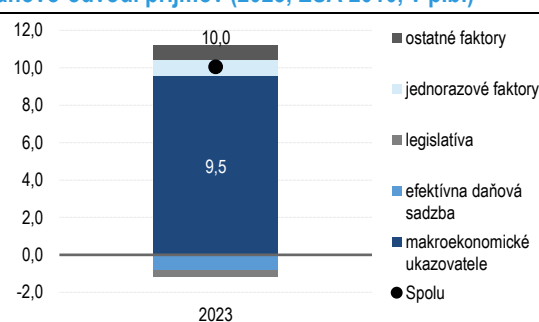
GRAF 8 – Vývoj nominálneho salda v % HDP

Zdroj: MF SR

II.1. Saldo verejnej správy v roku 2023

Príjmy z daní a odvodov rástli v minulom roku až o 10 %, čo však nestačilo na prudší rast výdavkov. Vplyvom vysokej inflácie rástli okrem výdavkov aj nominálne makroekonomické ukazovatele ovplyvňujúce výber daní. Mzdy v ekonomike rástli medziročne takmer 10%, spotreba domácností 7,5% a nominálne HDP o viac ako 11%. K vysokému rastu príjmov prispeli aj jednorazové faktory ovplyvňujúce výnos DPH (energopomoc domácnostiam a splátky Slovenských elektrární v rámci individuálne nastaveného splátkového kalendára). Rast daňových príjmov mierne tlmil pokles efektívnej daňovej sadzby ako dôsledok slabšieho rastu výberu daní v porovnaní s rastom ekonomiky. Najvýraznejšie sa to prejavuje pri korporátnej dani a dani vyberanej zrážkou. Na rast príjmov malo negatívny vplyv zníženie sadzby DPH na 10% v sektore gastro a športoviská. Taktiež sa medziročne znížil výnos zo Solidárneho príspevku z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérii. Aj napriek negatívnym faktorom však väčšina daní zaznamenala medziročné rasty. Príjem z DPH rástol o viac ako 16 %, dane z trhu práce o 9 %, a korporátna daň o takmer 9 %.

**GRAF 9 – Príspevky daní k medziročnému rastu
daňovo-odvod. príjmov (2023, ESA 2010, v p. b.)****GRAF 10 – Príspevky faktorov k medziročnému rastu
daňovo-odvod. príjmov (2023, ESA 2010, v p. b.)**

Zdroj: MF SR

Vybrané nedaňové príjmy medziročne narástli len mierne. Príjmy z predaja emisných kvót v roku 2023 rástli z dôvodu rastúcich cien emisných povoleniek na burze ako aj z dôvodu rastu objemov obchodovaných kvót. Príjmy z odvodu z hazardných hier pokračovali v rastúcom trende z minulých rokov a boli posilnené aj legislatívnym opatrením týkajúceho sa zvýšenia odvodu z hazardných hier. Rovnako v raste pokračoval aj výnos z elektronického mýta a z predaja diaľničných známok. K ich rastu prispelo aj navýšenie cien diaľničných známok. Naopak, výnos z dividend z podnikov s majetkovou účasťou štátu medziročne poklesol najmä vplyvom skupiny SPP, ktorá v roku 2023 nevyplatila žiadne dividendy².

Výdavková strana rozpočtu rástla oproti príjmovej výraznejšie, a to najmä mzdové výdavky s rastom na úrovni 16%. Hlavným faktorom rastu kompenzácií bola valorizácia miezd, ktorá sa dotkla najmä učiteľov, ale aj ostatných zamestnancov verejnej správy. Učiteľom sa mzdy zvýšili najskôr o 10 % v januári a neskôr o 12 % v septembri. Ostatní zamestnanci verejnej správy zažili dvojitú valorizáciu v nižšej miere – nárast miezd o 7 % v januári a o ďalších 10 % v septembri. K rastu mzdového balíka mierne prispel aj nárast počtu zamestnancov vo verejnej správe³.

Naopak, náklady na tovary a služby rástli pod úrovňou inflácie. Vysoký nárast zaznamenali náklady na energie, ktorých cena medziročne narástla o desiatky percent⁴. Tento nárast však čiastočne kompenzoval výrazný pokles výdavkov na COVID-19 (v minulom roku len 0,1 % HDP). Rast medzispotreby tlmili aj nižšie nákupy spotrebného tovaru a zníženie nákladov na dopravu⁵.

Subvencie vzrástli medziročne takmer 2,5-násobne. Vysoký rast bol spôsobený predovšetkým energetickou pomocou pre firmy a domácnosti, táto pomoc sa vyšplhala až na 2,5 % HDP. V porovnaní s inflačnou pomocou v roku 2022 v objeme 0,4 % HDP to znamenalo viac ako päťnásobné navýšenie (viď **BOX 3**).

BOX 3 – Opatrenia vlády zamerané na zníženie dopadu cien energií

Kompenzácie nákladov rastúcich cien energií domácnostiam dosiahli v minulom roku 1,6 % HDP. Vláda na rok 2023 zastopovala medziročný rast cien plynu pre domácnosti na úrovni 15 %, rast cien tepla v priemere o 20 %. Rozdiel medzi maximálnym rastom a regulovanou cenou, ktorá je stanovená Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) bol hradený zo štátneho rozpočtu. V prípade kompenzácie ceny plynu boli náklady na úrovni 1,0 % HDP, resp. 0,3 % v prípade tepla. Ceny plynu a tepla pre domácnosti v roku 2024 ostávajú na úrovni predchádzajúceho roka. Vláda vďaka dohode so Slovenskými elektrárňami nemusí kompenzovať silovú zložku elektrickej energie, ktorá zostáva v rokoch 2023 ako aj 2024 na úrovni roka 2022. Náklady pre verejné financie vznikajú kompenzáciou rastúcich systémových a distribučných poplatkov (0,2 % HDP), keďže vláda garantuje zachovanie celkovej ceny elektriny na úrovni roka 2022. Navyše zmenou legislatívy v roku 2022 vznikla nová

² V roku 2023 boli skupinou SPP zaplatené dividendy do štátneho rozpočtu vo výške 220 mil. eur, ktoré sa však akruálne započítali do roku 2022.

³ Zamestnanosť sa vo verejnom sektore medziročne zvýšila o 0,6 %, čo predstavuje nárast o približne 2,5 tisíc zamestnancov. Najviac rástla zamestnanosť v samosprávach a štátnych zdravotníckych zariadeniach.

⁴ Zo štátneho rozpočtu boli preplatené samosprávam zvýšené náklady na energie v školách, ktoré nie sú v originálnej kompetencii obcí, teda základné a stredné školy. Zároveň pre samosprávy platila rovnaká schéma podpory ako pre neregulované podniky. Vláda preplatila samosprávam 80 % nákladov nad stanovený strop 199 eur za MWh pri elektrine, resp. 99 eur za MWh pri plyne. Štátny rozpočet mal dodatočné náklady aj so zvýšenými cenami energií, ktoré platili subjekty štátnej správy. Dofinancované boli najmä štátne podniky pod Ministerstvom dopravy (ŽSSK a ŽSR), ako aj Ministerstvo vnútra a Ministerstvo spravodlivosti.

⁵ Ide o výdavky súvisiace s dopravnými nákladmi v EKRK klasifikácii pod kategóriou 630.

kategória regulovaných zákazníkov, tzv. „vybraní zraniteľní odberatelia“, ktorá zahŕňa domové kotolne, zariadenia sociálnych služieb, nájomné a sociálne byty. Kompenzácie pre túto skupinu odberateľov za všetky energie sú do 0,1 % HDP.

Schémy na podporu firiem kompenzujúce vysoké ceny energií dosiahli v minulom roku 1,0 % HDP. Vláda podnikom kompenzovala po celý minulý rok 80 % nákladov z ceny energií nad stanovený strop. V prípade silovej zložky elektriny bol strop stanovený na 199 eur bez DPH za MWh, strop na dodávku plynu sa stanovil na 99 eur bez DPH za MWh. Náklady schémy predstavujú 0,2 % HDP. Malé podniky s ročnou spotrebou 30 MWh elektriny a 100 MWh plynu ročne, spadajúce pod regulované ceny, mali ešte výhodnejšie podmienky. Vláda kompenzovala 100 % nákladov z ceny energií nad stanovený strop (0,2 % HDP). Strop je totožný ako v prípade neregulovaných firiem na 199 eur za MWh v prípade elektriny, resp. 99 eur za MWh v prípade plynu. Schémy sa predĺžili aj na rok 2024, no vzhľadom na pozitívny vývoj cien energií sa v tomto roku očakávajú výrazne nižšie rozpočtové náklady. V priebehu minulého roka vláda schválila, rovnako ako pri domácnostiach, kompenzáciu rastúcich systémových a distribučných poplatkov pri elektrine (0,6 % HDP), ktorá je platná aj v aktuálnom roku.

Náklady na energetické opatrenia boli v minulom roku sčasti kompenzované dočasnými príjmami zo zdanenia nadmerných ziskov a fondov EÚ (1,2 % HDP). Európska únia v reakcii na vysoké ceny energií prijala nariadenie, ktoré sa týka solidárneho príspevku z nadmerného zisku spoločností plynúce z energetickej krízy⁶. Na Slovensku sa tento príspevok stanovil na úrovni 55 % z nadziskov vytvorených v roku 2022, resp. 70 % pre rok 2023 a 2024. Príjem v minulom roku bol na úrovni 0,3 % HDP. Na národnej úrovni v súlade s EÚ nariadením tiež došlo k zastropovaniu príjmov z výroby elektrickej energie. Zisky firiem, ktoré predávajú elektrickú energiu nad stanovenú cenu, sú zdanené 90 % sadzbou (do 0,1 % HDP). Nad rámec EÚ nariadenia sa ustanovil odvod pre štátny podnik Vodohospodárska výstavba (0,1 % HDP). Toto opatrenie je tiež zamerané na zdanenie nadmerného zisku z predaja elektriny. Ďalšie zdroje na krytie výdavkov spojených s rastom cien energií predstavuje realokácia nečerpaných fondov EÚ z III. programového obdobia, odhadovaná na úrovni 0,8 % HDP.

TABUĽKA 3 – Opatrenia prijaté vládou v boji s energetickou krízou s vplyvom na rozpočet (v mil. eur)

Opatrenie	2023	2024 Odhad celý rok	Čerpanie 1Q 2024
Výdavkové opatrenia spolu	-3116	-800	-437
Podniky			
Zastropovanie cien elektriny a plynu pre neregulované podniky	-283	-	-3
Zastropovanie cien elektriny a plynu pre regulované podniky	-237	-	-
Zastropovanie cien distribučných a systémových poplatkov elektriny pre podniky	-676	-	-
Domácnosti			
Zastropovanie cien plynu pre domácnosti	-1237	-	-310
Zastropovanie cien distribučných a systémových poplatkov plynu	-	-	-10
Zastropovanie cien tepla pre domácnosti	-371	-	-112
Zastropovanie cien elektriny pre dom. (distribučné a systémové poplatky)	-238	-	-
Podpora vybraných zraniteľných odberateľov (plyn + elektrina)	-76	-	-1
Zdroje krytia			
Preplatenie nákladov schém z nevyužitých fondov EÚ	937	-	-
Dočasné príjmy z nariadenia EÚ ohľadom nadmerných ziskov	329	129	-
Cenové stropy pre výrobcov elektrickej energie	30	5	-
Dočasné príjmy z osobitného odvodu pre Vodohospodársku výstavbu	152	83	-
Spolu čistý vplyv	-2032	-583	

Zdroj: MF SR a MH SR

Poznámka: Hodnoty za rok 2023 predstavujú vyplatené hotovostné pomoci bez očistenia o vratky (približne 79 mil. eur). K hotovostnému vyplateniu sú pripočítané vyplatené finančné prostriedky ku koncu marca 2024, ktoré sa vzťahujú na schémy platné v roku 2023 (hodnoty za rok 2023 sú teda aktualizované).

Zároveň boli prijaté opatrenia bez priameho vplyvu na verejné financie. Domácnostiam zabezpečuje stabilné ceny elektriny od roka 2022 dohoda so Slovenskými elektrárňami, a. s. Zastropovanie cien elektriny pre domácnosti v rokoch 2023 a 2024 je na úrovni cien roka 2022, teda približne 61 eur za MWh silovej zložky bez DPH.

⁶ Solidárny príspevok sa vzťahuje na firmy v odvetviach spracovania ropy, zemného plynu a uhlia, kde takéto činnosti musia predstavovať minimálne 75 % ich obratu.

Úrokové náklady celej verejnej správy v predchádzajúcom roku vzrástli medziročne o štvrtinu. V roku 2023 sa potreba financovania štátu cez emisie dlhopisov medziročne zdvojnásobila, čo odrážalo hlavne potrebu krytia vysokého deficitu ovplyvneného vyvolanými výdavkami súvisiacimi s infláciou a energetickou pomocou. Nárast úrokových sadzieb o 1,4 p. b. oproti roku 2022 bol tiež významný faktor, ktorý viedol k rastu úrokových nákladov. Časť z nich však bola kompenzovaná úrokmi z likvidných zdrojov subjektov verejnej správy v Štátnej pokladnici. Tie v minulom roku priniesli výnos takmer 0,1 % HDP.

O viac ako štvrtinu rástli aj sociálne výdavky, najmä z titulu silnej valorizácie dôchodkov, zvyšovania podpory rodín a zavedenia rodičovského bonusu. Výdavky Sociálnej poisťovne v roku 2023 ovplyvnil hlavne rast dôchodkov (22 %), ktorý bol výsledkom januárovej valorizácie dávok a následne júlovej mimoriadnej valorizácie v reakcii na infláciu. Nárast výdavkov zapríčinili aj legislatívne zmeny: rodičovský dôchodok umožňujúci zamestnaným deťom prispievať na starobný dôchodok ich rodičov podľa výšky svojej mzdy⁷, rozšírenie nároku na predčasný starobný dôchodok po 40 odpracovaných rokoch⁸, zvýšenie prídavku na dieťa (zo 40 eur na 60 eur/mesiac) a daňového bonusu⁹, predsunutá valorizácia rodičovského príspevku a zvýšené peňažné príspevky na opatrovanie ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorí sú zároveň príjemcami dôchodkových dávok¹⁰ (spolu 0,9 % HDP). Nárast priniesla aj jednorazová dávka 300 € pre dôchodcov (0,4 % HDP).

Dvojciferný rast výdavkov nastal aj v zdravotníctve a bol primárne hnaný skokovým navýšením miezd zdravotníckych pracovníkov. Toto navýšenie pre lekárov, sestry a ostatných zdravotníckych pracovníkov bolo vykonané cez úpravu koeficientov ich základnej mzdy v pomere k priemernej mzde v hospodárstve. Významným faktorom bolo aj odmeňovanie zdravotníckeho personálu zavedené automatickou valorizáciou platu na základe počtu odpracovaných rokov (spolu 0,3 % HDP), ktorá sa dotkla najmä skúsenejších pracovníkov. V súvislosti s infláciou, mzdovou valorizáciou v nemocniciach a vysokými cenami energií boli navýšené aj finančné zdroje pre ambulantný sektor vo výške 0,2 % HDP. K nárastom výdavkov prispela aj lieková reforma z roku 2022, implementácia ktorej zvyšuje výdavky zdravotníctva vo viacerých rokoch (0,1 % HDP).

Významný rast zaznamenali medziročne aj ostatné bežné transfery. Tento rast bol spôsobený opätovným zavedením obedov zadarmo v poslednom ročníku materských škôl a na základných školách (0,1 % HDP). K rastu transferov mierne prispeli aj príspevky na ubytovanie pre odíedencov z Ukrajiny. Naopak mierne ho utlmilo ukončenie dočasných schém kurzarbeitu, ktoré boli platné počas pandémie.

Kapitálové výdavky bez fondov EÚ a financií z Plánu obnovy medziročne narástli o 17 %. V roku 2023 dominovali medzi investičnými projektmi oblasti dopravy. V dopravnom sektore prebiehali rozsiahle projekty, ako výstavba diaľnice Lietavská Lúčka – Višňové – Dubná Skala a rýchlostných ciest (napr. Kriváň - Mýtna). K rastu investičných výdavkov prispelo aj založenie strategického priemyselného parku v blízkosti Košíc.

II.2. Aktuálny vývoj verejných financií

Daňovo odvodové príjmy rastú v tomto roku najmä vďaka konsolidačnému balíčku, bez neho je však rast výrazne pomalší ako vývoj ekonomiky aj výdavkov. Rast príjmov je spôsobený hlavne prijatými opatreniami vlády za 1,3 % HDP¹¹. Na druhej strane rast daní spomaľuje výnos dane z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti, kde sa s oneskorením prejavuje vyššia inflácia cez rast nezdaniiteľnej položky na dani. Nízky rast DPH je ovplyvnený viacerými, jednorazovými faktormi z roku 2023, ktoré sa nezopakujú v takej miere aj v roku 2024 (GRAF 12)¹². Rast tlmí aj pokles solidárneho príspevku z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií a iných menších daní¹³, ako aj medziročne slabšia efektívna daňová sadzba (EDS).

⁷ Vo výške 1,5 % hrubej mzdy pre každého rodiča, maximálne z 1,2 násobku priemernej mzdy spred dvoch rokov.

⁸ Štandardne vzniká nárok na PSD 2 roky pred dovŕšením dôchodkového veku, kedy sa osobám kráti dôchodok o 0,5 % za každých začatých 30 dní. Pri 40 odpracovaných rokoch je krátenie len 0,3 % za každých začatých 30 dní. V minulosti priznané dôchodky spĺňajúce podmienku 40 odpracovaných rokov sa v súlade s týmto opatrením budú prepočítavať do konca roka 2025 a týmito osobám sa tiež vyplatia doplatky za ušlé obdobie.

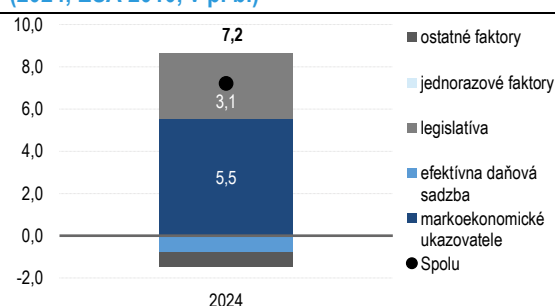
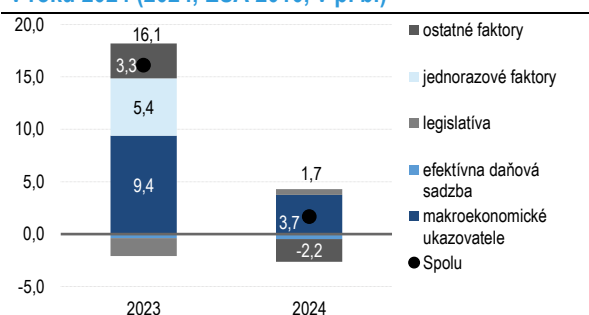
⁹ Daňový bonus narástol na deti do 18 rokov na 140 eur (pre deti do 15 rokov bol po júli 2022 pôvodne 70 eur a pre deti medzi 15 – 18 rokmi 50 eur), pre deti nad 18 rokov narástol z pôvodných 40 eur na aktuálnych 50 eur.

¹⁰ Od januára 2023 dosahujú tieto dávky 75 % úrovne dávok poberateľov v produktívnom veku, 100 % dosiahnu od júla 2024.

¹¹ Ide najmä o zavedenie tzv. bankovej dane, zavedenie minimálnej dane pre právnické osoby, zvýšenie sadzby zdravotných odvodov platených zamestnávateľmi o 1 p. b., zvýšenie sadzieb spotrebných daní z tabakových výrobkov a zníženie odvodov do II. piliera. Zvýšenie sadzieb daní z nehnuteľností a špecifických služieb pozitívne vplyva na príjmy samospráv.

¹² Príjmy DPH za rok 2023 boli pozitívne ovplyvnené odloženou splatnosťou dane vybraného subjektu. Podobne aj vplyv energo pomoci domácnostiam na DPH medziročne klesne o viac ako 50%.

¹³ Očakáva sa aj utlmenie z príjmov zo zdanenia nadziskov elektrární. Z príjmov vypadnú aj koncesionárske poplatky, ktoré boli zrušené k 30.6.2023.

GRAF 11 – Medziročná zmena daní po faktoroch
(2024, ESA 2010, v p. b.)GRAF 12 – Vplyv jednotlivých faktorov na rast DPH
v roku 2024 (2024, ESA 2010, v p. b.)

Zdroj: MF SR

Naopak, výdavky pokračujú aj v tomto roku v silnom raste, počnúc výdavkami na kompenzácie prevyšujúcich rast inflácie. Najväčší podiel na raste výdavkov na mzdy a odvody zamestnancov vo verejnej správe má minuloročná valorizácia miezd zo septembra, ktorá sa z dvoch tretín prejaví až v tomto roku. Významnejšie prispievajú aj opatrenia z oblasti školstva¹⁴, vedy a výskumu¹⁵, ale aj zvýšené zdravotné odvody zamestnávateľa o 1 p. b. (spolu 0,3 % HDP). Rast mzdových výdavkov naopak mierne utlmujú v konsolidačnom balíku zahrnuté viazanie osobných výdavkov ústrednej štátnej správy na úrovni 5 %¹⁶.

Náklady na tovary a služby rastú medziročne takmer o pätinu. Dominantnú položku tvoria výdavky na obranu, ktorých ďalšia časť je rozpočtovaná aj na kapitálových výdavkoch. Výraznejší vplyv majú aj prostriedky vyhradené na nové ministerstvo cestovného ruchu a športu (0,1 % HDP). Zároveň sú na tejto položke rozpočtované aj výdavky, ktoré budú v skutočnosti vykázané na iných položkách¹⁷. Rast nákladov mierne kompenzujú nižšie ceny energií na burzách, ktoré sa prejaví v nižších nákladoch na energie. Rast výdavkov na medzispotrebu tlmia aj nižšie plánované náklady na spotrebný tovar, pracovné nástroje a pomôcky, ako aj dopravu a cestovné náklady zamestnancov.

Subvencie v tomto roku klesajú na polovicu hodnôt predošlého roka. Za poklesom nákladov je nižšia potreba energetickej pomoci pre domácnosti a firmy. Výdavky na energetickú pomoc sa medziročne znižujú z 2,5 % HDP na 0,6 % HDP (BOX 3). Pokles naopak spomaľujú dotácie do poľnohospodárstva, ktoré medziročne narástli o polovicu. Je to spôsobené najmä meškajúcimi platbami poľnohospodárom z minulého roka, ktoré majú byť vyplatené v tomto roku.

Úrokové náklady rastú aj v aktuálnom roku, oproti 2023 o tretinu. Hlavným zdrojom očakávaného zvýšenia nákladov na obsluhu dlhu je plné pretavenie nárastu úrokových sadzieb ECB do predaja štátnych dlhopisov, ktoré kryjú aktuálne potreby financovania. Úrokové náklady tak rastú z dôvodu nahrádzania starého lacnejšieho dlhu novým dlhom s vyššími sadzbami, vrátane potreby krytia očakávaného schodku štátneho rozpočtu 6,6 mld. eur v aktuálnom roku.

Významný podiel na raste výdavkov má aj nárast nákladov na sociálne dávky o 9 %. Kľúčovým faktorom rastu je aj v tomto roku silná valorizácia dôchodkov spôsobená minuloročným rastom inflácie. Na navýšení výdavkov sa významne podieľa aj opatrenie umožňujúce odchod do dôchodku po 40. odpracovaných rokoch. Vplyv

¹⁴ Rast miezd následkom novely školského zákona účinnej od mája 2023. Súčasťou novely sú aj opatrenia, ako zvýšenie počtu sociálnych pracovníkov a supervízorov na školách, zatriktívnenie pozície pedagogického asistenta alebo zavedenie úvodných ročníkov. Okrem toho sa v tomto roku prijalo opatrenie znižujúce regionálne rozdiely medzi učiteľmi prostredníctvom príplatkov.

¹⁵ V tomto roku sa zavádzajú výkonnostné zmluvy verejných vysokých škôl. Súčasťou opatrení sú diverzifikácia ich špecializácie a na to naviazané dotácie zo štátneho rozpočtu, zvýšenie podpory pre študentov, podpora kariérneho rozvoja a iné. Taktiež sa v tomto roku spúšťa nová stratégia pre vedu, výskum a inovácie.

¹⁶ V konsolidačnom balíku na rok 2024 je zahrnuté viazanie výdavkov v ústrednej štátnej správe na úrovni 5 % z osobných výdavkov. Je však na rozhodnutí kapitál štátneho rozpočtu, na akých položkách výdavky viažu.

¹⁷ Rozpočtové kapitoly si na položke medzispotreby okrem výdavkov ktoré sem vecne patria, rozpočtujú aj výdavky, ktoré v priebehu roka rozpočtovými opatreniami presúvajú na iné položky.

má aj navýšenie 13. dôchodkov na úroveň priemerného dôchodku¹⁸. Rast výdavkov na sociálne dávky spôsobujú aj niektoré menšie opatrenia.¹⁹

Výdavky na zdravotníctvo rastú medziročne takmer o pätinu. Mzdy zdravotníkov v tomto roku rastú na úrovni takmer 8 %²⁰. Výdavky v zdravotníctve potiahne aj 1-percentný nárast zdravotných odvodov zamestnávateľov, ktorý bude použitý na dofinancovanie zdravotníckych zariadení nad rámec zákonného rastu osobných nákladov a inflácie. Postupné zvyšovanie vplyvu zavádzania inovatívnych liekov z roku 2022 tiež tlačí na rast výdavkov v zdravotníctve (0,1 % HDP).²¹

Kapitálové výdavky mimo fondov EÚ a Plánu obnovy rastú o 13 %. Plánuje sa výstavba úseku rýchlostnej cesty R2 Kriváň – Mýtna a diaľničného úseku D1 Hubová – Ivachnová. Náklady na prevádzku a údržbu železničnej infraštruktúry rastú o 0,2 % HDP. Na obranu sa v tomto roku vynaloží výrazne viac prostriedkov hlavne z dôvodu dodania značného objemu obrannej techniky, čo predstavuje medziročný nárast na kapitálových výdavkoch o 0,6 % HDP. V roku 2024 majú byť podľa súčasných predpokladov dodané prvé lietadlá F-16 a obrnené vozidlá 8x8.

¹⁸ Medziročný rast výdavkov z tohto opatrenia, po zarátaní jednorazovej dávky v hodnote 300 eur, je spôsobený nekrátením 13. dôchodku poberateľom s vyšším dôchodkom. Tým bol v minulom roku vyplatený nižší 13. dôchodok ako dôchodcom s nízkymi dôchodkami.

¹⁹ Takými sú prijatá zmena klasifikácie druhu zdravotného postihnutia pre vyplácanie invalidných dôchodkov, pro-rodinne orientované opatrenia, ako nový príspevok pre rodičov, ktorých deti neboli prijaté do materskej školy, ale aj pomoc so splátkami hypoték, zmeny v príspevku na bývanie v hmotnej núdzi alebo rozšírenie osobnej asistencie na školách.

²⁰ Mzdy v zdravotníctve sa indexujú na základe rastu miezd v ekonomike spred dvoch rokov (teda aktuálne z roku 2022).

²¹ Proces prijatia nového inovatívneho lieku, ktorý býva zvyčajne drahý môže trvať až dva roky, vyžaduje si to podávanie žiadostí, kontroly a následné vyjednávania. Vďaka kontinuite procesu sa postupne nahrádzajú staré lieky novšími, čím sa niektoré výdavky vykrývajú, zvýšený dopad na rast výdavkov na zdravotníctvo bude pretrvávať však aj v najbližších rokoch.

III. ROZPOČTOVÉ CIELE

Vláda v Programe stability zachováva doterajší plán poklesu nominálneho deficitu o 1 % HDP ročne. Takýto pokles schodku zabezpečí deficitné hospodárenie pod 3 % HDP na konci volebného obdobia a teda aj vystúpenie z očakávanej procedúry nadmerného deficitu. Zároveň sa tak stabilizuje rastúci trend vývoja dlhu. V Programe stability sú na rok 2025 už zapracované viaceré konsolidačné opatrenia, ako napríklad nevyplácanie žiadnej energo-pomoci a tlmenie rastu miezd verejných zamestnancov. Vláda už ohlásila zámer zaviesť novú daň zo sladených nápojov a výraznejšie zdanenie tabakových výrobkov. Do konca volebného obdobia je pri súčasnom poznaní rozpočtu potrebné prijať úspory celkovo v objeme 2,6 % HDP.

Vláda plánuje v najbližších troch rokoch znižovať nominálny schodok o 1. p. b HDP, čo je kľúčové na splnenia cieľa stabilizovať rastúce zadlženie do konca volebného obdobia. Zastavenie rastu dlhu je potrebné pre budovanie fiškálneho priestoru pre očakávané náklady súvisiace so starnutím populácie a pre budúce šoky z rizík, ktorým Slovensko môže čeliť. Naopak, bez zásahu vlády by dlh na konci volebného obdobia atakoval hranicu 70 % HDP (viac v kapitole dlh a udržateľnosť verejných financií). Na stabilizáciu dlhu je potrebné znížiť rozpočtový schodok k 3 % HDP, teda dodržať doterajší cieľ z návrhu rozpočtu. Z pohľadu konsolidačného úsilia meraného ako celkové zníženie štrukturálneho deficitu do konca volebného obdobia by šlo o celkové konsolidačné úsilie medzi 2 a 3 p. b. HDP. Takto nastavené rozpočtové ciele stabilizujú dlh už na konci aktuálneho volebného obdobia. Zároveň nastavujú klesajúci trend vývoja zadlženia v pomere k HDP po tomto období. Sú tiež v súlade s novými európskymi pravidlami, postavenými na tzv. výdavkovom pravidle (BOX 4).

V budúcom roku vláda v súlade so svojím záväzkom zníži nominálny deficit pod 5 % HDP. Rozpočtový vývoj bude nepriaznivo ovplyvnený poklesom daňových a nedaňových príjmov na HDP, či rastúcich úrokových nákladov a výdavkov na obranu, čo navyšuje potrebu konsolidačných opatrení. V aktuálne nastavenom rozpočte už sú však zároveň zahrnuté niektoré opatrenia, ktoré budú tento nepriaznivý vývoj kompenzovať. Ide predovšetkým o plánované tlmenie rastu miezd vo verejnom sektore a zastavenie vyplácania energo-pomoci od budúceho roku.²² Rovnako za týmto účelom bolo zatiaľ ohlásené zavedenie zdanenia sladených nápojov ako aj tabakových výrobkov, ktoré ešte nie sú zahrnuté v rozpočte Programu stability (k jednotlivým opatreniam viac nižšie). Ďalšie opatrenia budú predstavené postupne, tak aby boli známe do prípravy finálneho návrhu rozpočtu na roky 2025 až 2027.

TABUĽKA 4 – Konsolidačné úsilie (ESA 2010, % HDP)

	2022 S	2023 S	2024 OS	2025 PS	2026 PS	2027 PS
Nominálne saldo / ciele vlády (1)	-1,7*	-4,9*	-5,9	-5,0	-4,0 (0,0)**	-3,0 (0,0)**
Cyklická zložka (2)	0,2	-0,1	-0,1	0,3	0,4	0,3
Jednorazové a dočasné opatrenia (3)	-0,6	-1,5	-0,5	0,0	0,0	0,0
Štrukturálne saldo podľa národnej metodiky (4=1-2-3)***	-1,3	-3,3	-5,3	-5,3	-4,3	-3,3
Konsolidačné úsilie podľa národnej metodiky (medziročná zmena 4)		-2,0	-2,0	0,0	0,9	1,1
Štrukturálne saldo podľa EK metodiky (5=1-2)	-1,9	-4,8	-5,8	-5,3	-4,3	-3,3
Konsolidačné úsilie podľa EK metodiky (medziročná zmena 5)		-2,9	-1,0	0,6	0,9	1,1
p. m. aktuálne nastavenie návrhu rozpočtu				-5,5	-5,2	-5,5
p. m. potrebné opatrenia na dosiahnutie cieľov****				0,5	1,2	2,6

* Podľa údajov jamej notifikácie Eurostatu.

** V roku 2025 uplynie úniková klauzula zo sankcií dlhovej brzdy upravenej v zákone o rozpočtovej zodpovednosti. Sankcia dlhovej brzdy by vyžadovala predloženie návrhu rozpočtu na rok 2026, ktorý bude vyrovnaný, resp. prebytkový.

*** Ide o saldo očistené o cyklickú zložku a jednorazové a dočasné opatrenia. Nie je totožné so štrukturálnym saldom vykazované Európskou komisiou, keďže v jednorazových a dočasných opatreniach v národnej metodike sú zahrnuté aj opatrenia, ktoré nespĺňajú princípy metodiky EK na určenie jednorazových vplyvov. V povinných tabuľkách je uvedené štrukturálne saldo na základe metodiky EK.

Poznámka: Môžu vzniknúť číselné diskrepancie, ktoré sú spôsobené zaokrúhľovaním.

**** odhad je predbežný a do finalizácie návrhu rozpočtu sa môže meniť.

Do konca volebného obdobia je na dosiahnutie stanoveného poklesu deficitu potrebné predstaviť dodatočné konsolidačné opatrenia v objeme takmer 2,6 % HDP. To znamená, že na dosiahnutie cieľov sú potrebné dodatočné opatrenia v objeme 3,9 mld. do konca volebného obdobia. V rámci konkretizovania týchto

²² V aktuálne zostavenom návrhu rozpočtu sú zapracované aj viaceré menšie opatrenia na výdavkovej strane, ako zníženie transferu pre Štátny fond rozvoja bývania, zrušenie dotácií MDV SR na obnovu a výstavbu bytového fondu, zrušenie dotovania nočných vlakov, zníženie výdavkov určených na projekty pozemkových úprav, zníženie výdavkov spoločnosti Slovakia Travel (spolu 0,1 % HDP).

opatrení, okrem už ohlásenej novej dane zo sladených nápojov a ďalšieho zvýšenia dane z tabaku, vláda avizovala zámer prijať ďalšie opatrenia smerujúce k progresívnejšiemu a spravodlivejšiemu daňovému systému. S rovnakým cieľom vláda pristúpi k dôkladným analýzam výdavkov celej verejnej správy, napríklad v zamestnanosti ústrednej štátnej správy.

TABUĽKA 5 – Bilancia výdavkov a príjmov v metodike ESA2010 (% HDP)

	S	S	OS	PS		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1. Príjmy spolu	40,6	43,0	41,0	40,5	39,7	39,0
Daňové príjmy	20,1	20,1	19,6	19,3	18,8	18,5
Príspevky na sociálne zabezpečenie	14,9	15,4	15,6	15,5	15,7	15,8
Nedaňové príjmy	3,3	3,8	3,5	3,2	3,0	2,9
Granty a transfery	2,3	3,8	2,3	2,4	2,2	1,8
- toho EU fondy	1,3	2,9	1,6	1,7	1,6	1,1
2. Výdavky spolu	42,3	47,9	46,9	45,9	44,9	44,5
Bežné výdavky	38,5	42,9	42,4	41,3	41,5	41,4
Kompenzácie zamestnancov	10,6	11,0	10,8	10,5	10,4	10,3
Medzispotreba	5,9	5,6	6,2	5,7	5,7	5,5
Subvencie	1,1	3,3	1,5	0,9	0,8	0,8
Úrokové náklady	1,0	1,2	1,4	1,6	1,6	1,9
Celkové sociálne transfery	17,9	19,7	20,3	20,6	20,6	20,6
- Sociálne dávky okrem naturálnych soc. transferov	14,5	16,3	16,6	16,8	16,9	16,7
- Naturálne sociálne transfery	3,4	3,4	3,8	3,8	3,8	3,9
Ostatné bežné transfery	1,8	2,0	2,0	1,9	2,2	2,2
Kapitálové výdavky	3,8	5,0	4,6	4,7	3,4	3,1
Kapitálové investície	3,1	4,9	3,8	4,1	3,0	2,7
- Tvorba hrubého fixného kapitálu	3,1	4,7	3,7	4,0	2,9	2,6
Kapitálové transfery	0,7	0,2	0,8	0,6	0,4	0,4
3. (Očakávaná) skutočnosť / Cílené saldo verejnej správy	-1,7	-4,9	-5,9	-5,0	-4,0	-3,0
4. Saldo zapracované v rozpočte Programu stability				-5,4	-5,2	-5,5

Zdroj: MF SR

BOX 4 – Výdavkové pravidlo ako jediný nástroj nových fiškálnych pravidiel EÚ

Ústredným prvkom reformovaných pravidiel EÚ bude výdavkové pravidlo, ktoré má zabezpečiť znižovanie deficitu a následne aj dlhu pomocou tej časti rozpočtu, ktorú má vláda priamo pod kontrolou. Výdavkové pravidlo vyjadrené v metrike čistých výdavkov²³ sa aplikuje aj pre aktuálny rok 2024 a vychádza z neho odporúčanie Rady EÚ pre Slovensko. V novom rámci EÚ pravidiel bude plniť funkciu jediného operatívneho nástroja, no oproti doterajšej podobe pravidiel bude jeho výpočet previazaný s komplexnejšou analýzou udržateľnosti dlhu. Cez cílený deficit a dlh²⁴ sa premietne do povoleného medziročného rastu čistých výdavkov na dlhšom období, ktorý bude potrebné dodržať. Prípadné odchýlenia výdavkov sa budú zároveň kumulatívne zaznamenávať a následne aj korigovať. Naopak, prípadné odchýlenia príjmov alebo výdavkov mimo výdavkového limitu nebudú sprísňovať ani uvoľňovať vopred stanovený výdavkový plán.

Podľa očakávanej skutočnosti v roku 2024 Slovensko plní limit rastu čistých výdavkov odporúčaný Radou EÚ na tento rok. Rada EÚ odporúčala Slovensku²⁵ pre rok 2024 maximálny rast čistých výdavkov na

²³ Čisté výdavky zodpovedajú celkovým výdavkom verejnej správy očisteným o úrokové náklady, cyklické výdavky v nezamestnanosti, európske štrukturálne fondy a zdroje z Plánu obnovy, zdroje na spolufinancovanie projektov EÚ, jednorazové opatrenia v zmysle metodiky EK a diskrečné príjmové opatrenia vlády.

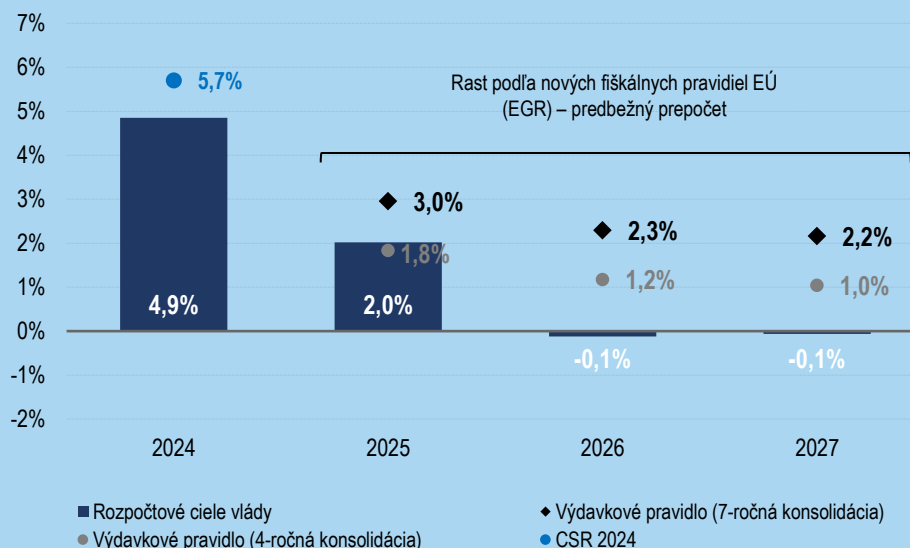
²⁴ Vzhľadom na nezmenené základajúce Zmluvy definujúce kritérium deficitu a dlhu na 3 % a 60 % HDP ostávajú tieto referenčné hranice súčasťou nového rámca pravidiel.

²⁵ Odporúčanie dostupné tu: https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2024-01/C_2024_343_1_EN_ACT_part1_v3.pdf.

úrovni 5,7 % (CSR2024). V aktuálne očakávanom rozpočte na tento rok upravené výdavky verejnej správy medziročne rastú o 4,9 %. Slovensko tak podľa MF SR splní odporúčanie Rady²⁶. K splneniu dochádza napriek medziročnému zvýšeniu deficitu verejnej správy o 1 p. b. HDP. Dôvodom je, že odporúčanie formulované ešte počas jari 2023 vychádzalo z očakávanej vyššej inflácie povolujucej vyšší rast výdavkov, pričom následné zrealizovanie inflácie smerom nadol sa už v povolenom raste dodatočne nezohľadňuje a umožňuje čistým výdavkom rásť o pôvodných 5,7 %. Prijmy v roku 2024 zároveň rastú bez konsolidačného balíka pomalšie než štandardne, pod tempom rastu ekonomiky. Posledným dôvodom je aj to, že silno rastú aj úrokové náklady, čo výdavkové pravidlo so svojim užším rozsahom neobmedzuje.

Ciele vlády znižovať deficit tempom 1 p. b. HDP ročne podľa MF SR zodpovedajú indikatívnemu odporúčaniu rastu čistých výdavkov aj od roku 2025. Európska komisia začiatkom roka 2024 zaslala členským štátom indikatívne referenčné trajektórie rastu čistých výdavkov²⁷, ktoré by mali uplatniť od roku 2025 v pripravovaných viacročných národných fiškálno-štrukturálnych plánoch (MFP)²⁸. Dosiahnutie rozpočtových cieľov deficitov, ako si ich stanovila vláda, by na horizonte Programu stability plnilo predbežne indikované povolené tempo rastu čistých výdavkov. K plneniu do roku 2027 by došlo v prípade pomalšieho tempa konsolidácie rozloženej na 7 rokov (čo je umožnené v prípade implementácie zásadnejších reforiem), ale aj pri kratšej konsolidácii realizovanej už počas 4 rokov²⁹. Mierna rezerva voči stanoveným limitom je dôležitá aj pre prípadné odchýlenia v odhade vývoja ekonomiky (napr. inflácie), ktoré v zmysle nových pravidiel nevedú automaticky k prepočítaniu limitov na výdavky.

GRAF 13 – Rast národne financovaných čistých primárnych výdavkov (%)

Pozn.: Odporúčanie Rady pre rok 2024 založené na čistých primárnych výdavkoch vrátane výdavkov na spolufinancovanie EÚ programov. EGR očistené o výdavky na spolufinancovanie v súlade so schválenou legislatívou. Zdroj: MF SR, EK

Ohlásené príjmové opatrenia (zatiaľ nezpracované v Programe stability)

²⁶ Pri porovnávaní medziročného rastu národne financovaných čistých primárnych výdavkov existujú negatívne riziká vyplývajúce z metodiky pri zostavení skutočnosti (rok 2023) a aktuálnej očakávanej skutočnosti (rok 2024), ktoré môžu skresľovať výšku výdavkov v jednotlivých rokoch.

²⁷ Referenčná trajektória predstavuje také maximálne povolené medziročné rasty čistých výdavkov, aby na horizonte fiškálno-štrukturálneho plánu zabezpečili zníženie deficitu verejných financií na úroveň, ktorá po konci plánu počas 10-tich rokov za predpokladu bez zmeny politik zabezpečia hodnoverný trend klesajúceho dlhu smerom k 60 % HDP (resp. udržanie pod touto hranicou) a udržia deficit pod 3 % HDP.

²⁸ Strednodobý národný fiškálno-štrukturálny plán je novým prvkom reformy fiškálneho rámca EÚ. Jeho cieľom je prezentovať záväzok vlády k fiškálnej stratégii krajiny a plánovaným reformám a investíciám na horizonte 4 až 7 rokov. Súčasťou plánu bude trajektória povoleného rastu upravených výdavkov, ktorý krajinám v roku 2024 zašle EK. Plán bude po schválení EK a Radou EÚ záväzný pre rozpočtový proces na celom horizonte 4 až 7 rokov.

²⁹ Rozhodnutie o predĺžení fiškálno-štrukturálneho plánu zo 4 na 7 rokov a zmiernení konsolidačnej trajektórie bude závisieť od plnenia mílnikov Plánu obnovy, reforiem a investícií, ktorými chce Slovensko v budúcich rokoch reagovať na výzvy EÚ v oblasti zelenej a digitálnej transformácie, sociálnej inklúzie, energetickej bezpečnosti, či obranných kapacít. Podmienkou tiež je, aby bola do konca 7-ročného plánu zachovaná priemerná úroveň národných investícií z obdobia Plánu obnovy.

Vláda oznámila zavedenie novej spotrebnej dane zo sladených nealkoholických nápojov. Nová daň má byť účinná od začiatku roka 2025. Bude sa vzťahovať na nápoje s pridaným cukrom či umelými sladidlami³⁰ vo výške 15 resp. 30 centov za liter. Verejné príjmy sa tak navýšia o 0,1 % HDP (85 mil. v roku 2025 až 118 mil. v roku 2027). Cieľom opatrenia je konsolidácia verejných financií a vláda neočakáva automaticky, že povedie k zníženiu výskytu obezity, či ďalších chorôb súvisiacich so stravovaním.

Zavedie sa tiež spotrebná daň z iných ako tabakových výrobkov a navýši sa daň z tabakových výrobkov.

Od začiatku roka 2025 budú zdanené elektronické cigarety, nikotínové vrecúška ako a iné výrobky obsahujúce nikotín. Výška zdanenia bude na úrovni priemeru krajín EÚ (sadzby pre rok 2025): 0,20 eur/ml pre náplne do elektronických cigariet, 0,05 eur/g pre ostatné nikotínové výrobky. V roku 2027 sa predpokladá ich nárast na úroveň 0,30 eur/ml pre náplne do elektronických cigariet a 0,20 eur/g pre ostatné nikotínové výrobky. Zdanením týchto výrobkov sa zabezpečia rovnaké podmienky na trhu s tabakovými výrobkami. Od roku 2026 bude pokračovať daňový kalendára pri tabakových výrobkoch. Plánuje sa zvýšenie sadzieb v rokoch 2026 a 2028 tak, aby cena krabičky cigariet vzrástla v obidvoch rokoch o 40 centov. Opatrenie prinesie 15 mil. v roku 2025, resp. 174 mil. v roku 2027.

³⁰ Daň sa bude týkať nealkoholických nápojov s obsahom pridaného cukru alebo pridaných sladidiel - vrátane sladených mliečnych nápojov, práškových, či tekutých koncentrátov.

IV. DLH VEREJNEJ SPRÁVY A DLHODOBÁ UDRŽATEĽNOSŤ VEREJNÝCH FINANCIÍ

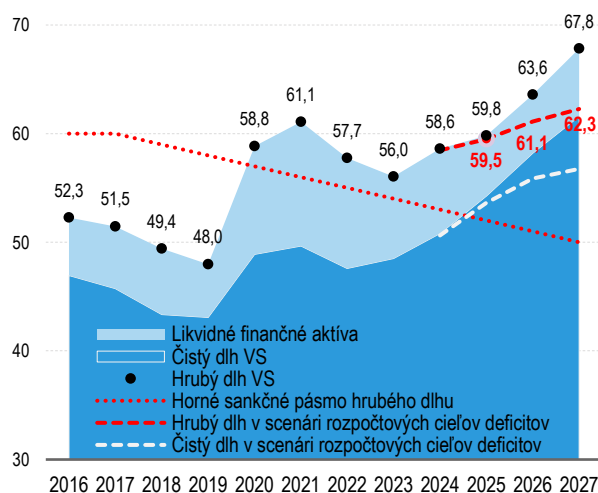
Hrubý dlh verejnej správy bez aktívnej konsolidácie v ďalších rokoch nebude možné stabilizovať. Aktuálne nastavenie rozpočtu s deficitmi nad 5 % HDP by zvýšilo dlh do roku 2027 na takmer 70 % HDP a v nasledujúcich desiatich rokoch až k 100 % HDP. Naopak, ciele vlády znížiť deficitné hospodárenie pod 3 % HDP do konca aktuálneho volebného obdobia dynamiku rastu dlhu zmiernia a ku koncu roka 2027 ho zastabilizujú nad úrovňou 60 % HDP. Aj indikátory dlhodobej udržiateľnosti v pásme vysokého riziká ukazujú, že ozdravovanie verejných financií bude musieť pokračovať aj v ďalšom volebnom období. Pokračujúca konsolidácia po roku 2027 by umocnila trend vývoja dlhu na klesajúcej trajektórii smerom k nižším pásmam dlhovej brzdy.

IV.1. Hrubý dlh verejnej správy

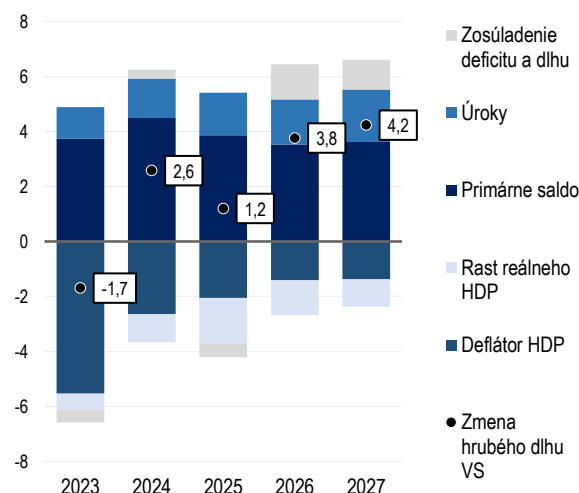
Podľa aktuálne nastaveného rozpočtu verejnej správy by hrubý dlh v ďalších rokoch rástol a v roku 2027 dosiahol takmer 70 % HDP. Zadĺženie verejnej správy v pomere k HDP v minulom roku kleslo na 56 %³¹. Hoci sa dlh medziročne znížil o 1,7 p. b. hlavne pod vplyvom vysokej inflácie a väčšieho využitia naakumulovaných finančných aktív z predchádzajúcich rokov, ostáva v najvyššom sankčnom pásme dlhovej brzdy.³² Už v aktuálnom roku sa však dynamika zvráti a dlh bude opäť rásť. Hlavným zdrojom negatívneho vývoja je očakávaný deficit blízko 6 % HDP a oproti minulému roku menej ako polovičný vplyv inflácie na dlh cez efekt menovateľa. Rast dlhu by pokračoval aj v budúcom roku, dynamiku by čiastočne miernil očakávaný vyše 3-percentný reálny rast ekonomiky. Od roku 2026 by už znižujúce sa tempo rastu nominálneho HDP spôsobené klesajúcou infláciou nebolo schopné kompenzovať každoročné viac ako 5 %-né deficity vrátane rastúcich úrokových nákladov dosahujúcich takmer 2 % HDP ku koncu prognózy. Podľa aktuálne nastaveného rozpočtu by tak dlh v priebehu troch rokov vzrástol k hranici 70 % HDP.

Dlh sa teda stabilizuje len postupným znižovaním deficitu pod 3 % HDP do roku 2027 v súlade s rozpočtovými cieľmi vlády. Nakoľko konsolidácia verejných financií bude prebiehať postupne, aj nepriaznivý vývoj dlhu sa bude otáčať postupne. Znižovanie deficitu však zabezpečí, že dlh krátkodobo narastie len miernejšie nad 60 % HDP. Po poklese deficitu pod 3 % HDP sa už rast dlhu zastaví a vytvoria sa priaznivé podmienky pre jeho znižovanie pod sankčné pásma dlhovej brzdy.

GRAF 14 – Prognóza hrubého a čistého dlhu (% HDP)

GRAF 15 – Príspevky k zmene hrubého dlhu (v scenári bez reakcie vlády, % HDP)

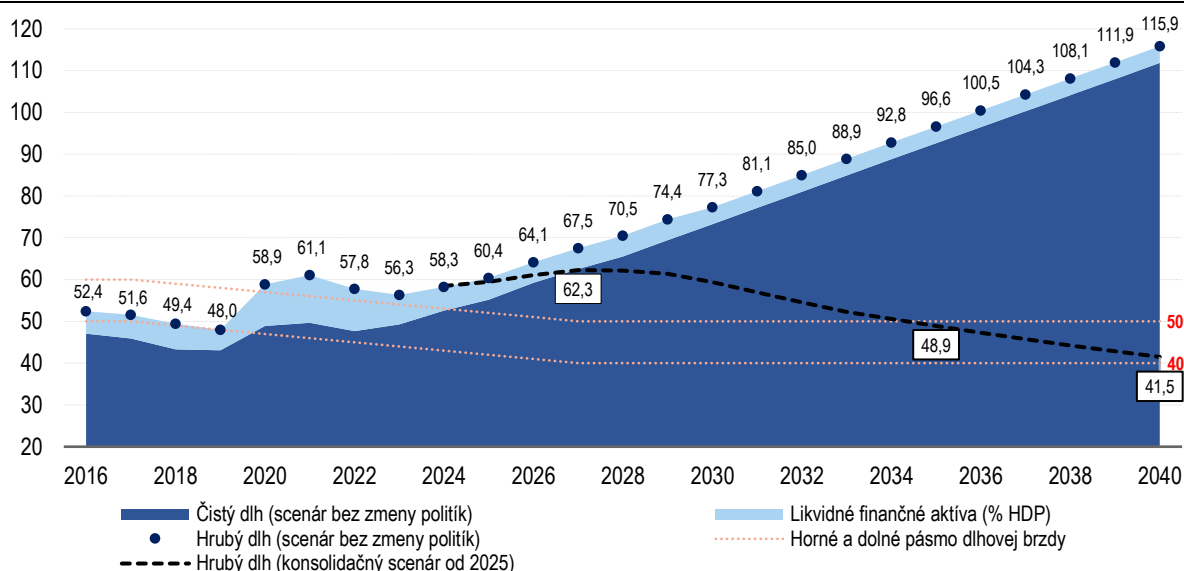
Pozn.: Základný scenár prognózy je založený na aktuálnom návrhu rozpočtu VS s predpokladanými aktuálnymi deficitmi 5,4 % HDP v 2025, 5,2 % v 2026 a 5,5 % v 2027. Scenár rozpočtových cieľov deficitov počíta so znižovaním aktuálnych schodkov o 1 p. b. ročne na úroveň 3 % HDP v 2027. Sankčné pásma vychádzajú z aktuálne platného ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Zdroj: MF SR

Pre návrat dlhu hlbšie pod 60 % HDP a do nižších sankčných pásiem dlhovej brzdy bude potrebná konsolidácia aj za horizontom súčasného volebného obdobia. Pokračujúcim poklesom deficitu hlbšie pod 3 %

³¹ Hodnota notifikovaná Eurostatom v apríli 2024.

³² V roku 2023 najvyššie sankčné pásmo dlhu podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti predstavovalo úroveň 54 % HDP a viac.

HDP aj po roku 2027 by dlh nastúpil na výraznejšie klesajúcu trajektóriu. Postupným dosiahnutím vyrovnaného rozpočtu by dlh mohol klesnúť už pod najvyššie sankčné pásmo dlhovej brzdy (50 % HDP) a udržaním vyrovnaného rozpočtu by v ďalšom období klesol aj pod dolné sankčné pásmo (40 % HDP). Naopak, bez konsolidácie by dlh do 2040 presiahol 100 % HDP, čo vychádza najmä z očakávaného rastu nákladov na starnutie slovenskej populácie.

GRAF 16 – Dlhodobá prognóza dlhu verejnej správy (% HDP)

Pozn.: Dlhodobá prognóza predpokladá vývoj v scenári bez zmeny politik s vplyvom starnutia populácie na štrukturálne saldo verejnej správy do roku 2040 v priemere 0,2 % HDP ročne. Konsolidačný scenár počíta s dosiahnutím cieľov deficitov v 2025 až 2027 a v pokračovaní znižovania deficitu o 1 p. b. až do dosiahnutia vyrovnaného rozpočtu a jeho následné udržanie. Dlhodobé predpoklady rastu nominálneho HDP vychádzajú zo Správy o starnutí populácie skupiny AWG z 2024. Zdroj: MF SR, EK

IV.2. Udržateľnosť verejných financií

Dlhodobá udržateľnosť zostáva v pásme vysokého rizika, no po splnení rozpočtových cieľov by sa už mala dostať do stredného rizika. Dlhodobá udržateľnosť sa v roku 2024 nachádza vo vysokom riziku z pohľadu obidvoch indikátorov dlhodobej udržateľnosti³³. Počiatočná rozpočtová pozícia a budúce výdavky na starnutie prispievajú k vysokým hodnotám indikátorov podobným dielom. V scenári, ktorý zohľadňuje len opatrenia aktuálne zapracované v rozpočte by sa dlhodobá udržateľnosť do roku 2027 len mierne zlepšila a naďalej by zostala hlboko v pásme vysokého rizika³⁴. K väčšiemu zlepšeniu dochádza až v prípade splnenia rozpočtových cieľov a to najmä v dôsledku výraznej redukcie primárneho štrukturálneho salda o 2,4 p. b. HDP oproti roku 2024. Pri splnení rozpočtových cieľov by došlo k zníženiu rizikového pásma, ale hodnota S2 by sa stále pohybovala tesne pod hranicou vysokého rizika³⁵.

TABUĽKA 6 – Rozklad indikátora dlhodobej udržateľnosti S1 a S2³⁶ k roku 2024 a 2027 (% HDP)

	2024	2027 aktuálne nastavený rozpočet	2027 scenár po splnení cieľov
S1 Indikátor	7,8	7,4	4,7
z toho:			
Počiatočná rozpočtová pozícia štrukturálneho salda a dlhu*	4,1	4,3	1,7
z toho primárne štrukturálne saldo (-):	-3,8	-3,9	-1,4
Výdavky na penzie	1,7	1,1	1,1
Zdravotná starostlivosť	0,9	0,8	0,8
Dlhodobá starostlivosť	0,7	0,6	0,6
Výdavky na vzdelanie	0,1	0,1	0,1

³³ S1 vyjadruje veľkosť okamžitej permanentnej konsolidácie potrebnej na to, aby dlh neprekročil úroveň 60% HDP do roku 2070 (konečný horizont). Indikátor je koncepčne podobný ukazovateľu dlhodobej udržateľnosti, ktorý používa RRZ. S2 vyjadruje veľkosť okamžitej permanentnej konsolidácie potrebnej na to, aby dlh zostal stabilný v dlhom období (na "nekonečnom" horizonte).

³⁴ Scenár rozpočtu a splnení cieľov obsahujú výdavky spojené s 13. dôchodkom, ktoré boli zapracované do indikátorov už v [Návrhu rozpočtového plánu na rok 2024](#).

³⁵ V metodike EK sa celkové riziko dlhodobej udržateľnosti považuje za stredné, iba ak hodnota indikátora S2 vykazuje stredné alebo nižšie riziko (hodnotu nižšiu ako 6% HDP). Presná kategorizácia rizík je dostupná v [Tabuľke 1 Boxu I.3.1 najnovšieho vydania Debt Sustainability Monitoru](#).

³⁶ Výpočty indikátorov S1 a S2 MF SR sa líšia od výpočtov Európskej komisie kvôli rozdielnym metodickým postupom. Pre bližšie informácie o metodických rozdieloch konzultujte [Box 6 Programu Stability 2023](#) a pre metodické postupy komisie najnovšie vydanie [Debt Sustainability Monitoru](#).

Ostatné**	0,3	0,5	0,3
S2 Indikátor	9,1	8,3	5,7
z toho:			
Počiatočná rozpočtová pozícia štruktúrneho salda a dlhu*	4,3	4,4	1,8
z toho primárne štruktúrne saldo (-):	-3,8	-3,9	-1,4
Výdavky na penzie	1,8	1,2	1,2
Zdravotná starostlivosť	1,2	1,1	1,1
Dlhodobá starostlivosť	1,1	1,1	1,1
Výdavky na vzdelanie	0,2	0,1	0,1
Ostatné	0,5	0,5	0,5

* Počiatočná rozpočtová pozícia zahŕňa príspevok primárneho štruktúrneho salda, príspevok snowball efektu k dlhu a príspevok dlhodobej prognózy príjmov z majetku.

** V prípade indikátora S1 obsahuje položka ostatné oproti indikátoru S2, v ktorom je iba vplyv výpadku príjmov z titulu II. piliera, navyše aj dlhovú požiadavku.

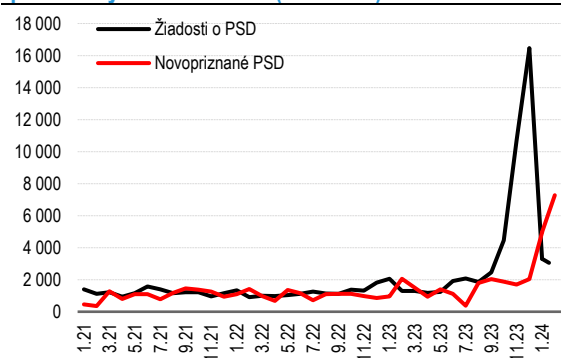
Zdroj: MF SR

Prijaté zmeny v politikách citlivých na starnutie

Schválený pozmeňujúci návrh³⁷ k novele zákona o sociálnom poistení³⁸ vo veľkej miere kompenzuje negatívny vplyv uvoľnenia podmienok pre predčasný dôchodok. Od roku 2023 boli uvoľnené podmienky odchodu do predčasného dôchodku zavedením možnosti odchodu do dôchodku po odpracovaní 40 rokov (bez ohľadu na vek). Zároveň sa znížilo krátenie priznanej dávky za predčasný odchod z 0,5 % za každý začatý mesiac pred dovŕšením dôchodkového veku na 0,3 %. To výrazne prispelo k nárast záujmu³⁹ o predčasný dôchodok v roku 2023, kedy počet žiadostí o predčasný dôchodok dosiahol 47-tisíc (GRAF 17), čo je viac ako za 3 predchádzajúce roky spolu.

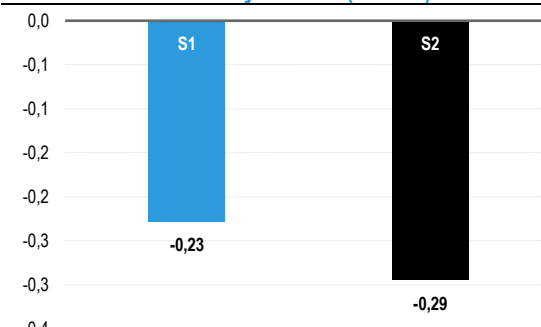
Pozmeňujúci návrh mení definíciu hranice odpracovaných rokov zo 40 rokov na rozdiel všeobecného dôchodkového veku a čísla 23. Pre poistencov, ktorí dovŕšili dôchodkový vek 63 rokov v roku 2023 (ročník 1960), zostala hranica na úrovni 40 rokov. Pre každý ďalší ročník hranica odpracovaných rokov rastie spolu s rastom dôchodkového veku, čím sa zabezpečí nepredlžovanie doby poberania predčasného dôchodku. Návrh ďalej zjednocuje mieru krátenia za skorší odchod na úroveň 0,5 %. Prijatie návrhu na sprísnenie podmienok predčasného dôchodku vedie k zlepšeniu udržateľnosti o 0,3 % z pohľadu indikátora S2 a 0,2 % z pohľadu indikátora S1 (GRAF 18).

GRAF 17 – Počet žiadostí a novopriznaných predčasných dôchodkov (mesačne)

Zdroj: MF SR

GRAF 18 – Vplyv sprísnenia podmienok pre PSD po 40 rokoch na indikátory S1 a S2 (% HDP)

Zdroj: MF SR

³⁷ Pozmeňujúci návrh poslancov NRSR Zdenky Mačicovej, Dagmar Kramplovej a Michala Stušku k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

³⁸ Vládný návrh zákona, ktorý zvyšuje 13. dôchodok na úroveň priemerného dôchodku poberateľa. Jeho vplyv na dlhodobú udržateľnosť je popísaný v Návrhu rozpočtového plánu Slovenskej republiky na rok 2024.

³⁹ Výrazným motivačným faktorom v rokoch 2023 a 2024 je ale aj skutočnosť, že pre mnohých ľudí je finančne výhodnejšie požiadať o predčasný dôchodok. Dôvodom je spôsob akým sa v našom penzijnom systéme vypočítava novopriznaný dôchodok (zohľadňuje rast dvoch nominálnych veličín súčasne) v kombinácii s vysokou úrovňou inflácie v uplynulých rokoch.

V. NAVIAZANIE ROZPOČTOVÉHO PLÁNU NA CIELE STRATÉGIE RASTU A ZAMESTNANOSTI A ŠPECIFICKÉ ODPORÚČANIA RADY EÚ

Reformné snaženie vlády SR v kľúčových štrukturálnych oblastiach sa bude v najbližších rokoch naďalej koncentrovať na úspešnú implementáciu POO. Z hľadiska zlepšenia výsledkov vzdelávacieho systému bude kľúčový úspešný prechod na nové kurikulum vzdelávania a zvýšenie inklúzie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. S cieľom zvýšenia dostupnosti pracovnej sily sa zriadia klientske strediská, ktoré budú poskytovať komplexné služby uľahčujúce usadenie sa na Slovensku. V oblasti sociálnych politík je zmierňovanie následkov vyššej inflácie pre ohrozené skupiny adresované úpravou valorizácie životného minima o rast životných nákladov nízkoprijemných domácností ako aj rozmrazením minimálneho dôchodku. Kľúčovým prvkom digitálnej transformácie Slovenska bude prijatie a úspešná implementácia rozsiahleho Vnútroštátneho plánu digitálnej dekády. Pre zlepšenie alokácie zdrojov v sektore zdravotníctva a jeho kvality je dôležité pokračovanie reformy optimalizácie siete nemocníc a zriadenie rozpočtovej rady pre zdravotníctvo. Reformy a investície v kapitole REPowerEU v rámci POO cielia aj na zníženie závislosti Slovenska od fosílnych palív a rýchlejšie a širšie začlenenie obnoviteľných zdrojov energie do slovenského energetického mixu.

V.1. Hlavné priority v štrukturálnych politikách

Významnou reformou zameranou na systematické a cielené rozvíjanie gramotnosti žiakov je **kurikulárna a učebnicová reforma**. Koncom marca 2023 bol ministrom školstva schválený nový štátny vzdelávací program pre základné vzdelávanie. Jeho implementácia sa začala v septembri 2023 v základných školách, s ktorými je uzavretá dohoda o experimentálnom overovaní. Kurikulum cieli schopnosť žiakov zapájať sa do budúcich výziev, preberať zodpovednosť a riešiť zložité problémy, kriticky pristupovať k informáciám či spolupracovať v rôznorodých tímoch. Zámerom reformy je aj posilnenie zručností pedagogických zamestnancov vrátane ich výškolenia na nové kurikulum. Zriadenie regionálnych centier kurikulárneho manažmentu a podpory škôl je preto kľúčovým prvkom úspešnej implementácie nového kurikula. Úlohou centier je poskytovať mentoring, odborné poradenstvo a konzultačné služby. Podpora predprimárneho vzdelávania je najnovšie zvýraznená zavedením práva dieťaťa na prijatie do materskej školy pre deti od štyroch a postupne od troch rokov, a taktiež prípravou prechodu na normatívne financovanie materských škôl. Nový zákon o štátnej správe v školstve a školskej samospráve pomôže zvýšiť efektívnosť, účelnosť a kvalitu vzdelávania v regionálnom školstve. Značná časť reformného úsilia v rámci POO sa zameriava na zvýšenie inklúzie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, detí z marginalizovaných rómskych komunít a detí z rodín nachádzajúcich sa v riziku chudoby. Inkluzívne opatrenia sa týkajú napr. zavedenia desegregačných štandardov, vytvorenie manuálu debarierizácie a zmapovanie potrieb škôl na všetkých stupňoch vzdelávania.

Novovzniknutý Úrad podpredsedu vlády SR predstavuje ďalší krok v posilnení agendy výskumu, vývoja a inovácii (VVal). Nový kompetenčný zákon v platnosti od februára 2024 potvrdzuje nadrezortnú koordináciu verejných politík v tejto oblasti. Medzi splnené míľniky Národnej stratégie patria schválenie Záväznej metodiky riadenia, financovania a hodnotenia podpory VVal⁴⁰ a Revízie výdavkov, kompetencií a personálnych kapacít vo VVal. Kľúčovým prvkom digitálnej transformácie Slovenska bude prijatie a úspešná implementácia rozsiahleho Vnútroštátneho plánu digitálnej dekády. Tento strategický dokument zdefiniuje súčasný a plánovaný vývoj Slovenska do roku 2030 v oblasti digitalizácie. Konkrétne kroky na podporu digitalizácie budú napríklad smerovať k zvýšeniu využívania elektronických služieb štátu, rozvoju kybernetickej bezpečnosti a nárastu počtu projektov na vývoj a aplikáciu špičkových digitálnych technológií.

Pokračuje implementácia opatrení znižujúcich bariéry pre vstup vysokokvalifikovaných pracovníkov na domáci trh práce a znižujú sa dopady vysokej inflácie pre ohrozené skupiny. S cieľom podporiť prilákanie a udržanie vysokokvalifikovaných zamestnancov a študentov sa vytvorí 3 plne funkčné klientske strediská (tzv. „one-stop shopy“). Tie budú poskytovať komplexné služby uľahčujúce usadenie sa na Slovensku. Zmierňovanie následkov vyššej inflácie pre ohrozené skupiny adresuje úprava valorizácie životného minima o rast životných nákladov nízkoprijemných domácností ako aj rozmrazenie minimálneho dôchodku. Novela zákona o životnom minime upravila valorizačný mechanizmus súm životného minima v súlade s rastom spotrebiteľských cien. Rozmrazenie súm minimálneho dôchodku umožňuje ich automatické zvýšenie, pričom naviazanie minimálneho

⁴⁰ Metodika predstavuje nevyhnutný predpoklad štandardizácie procesov v súťažnom financovaní s cieľom zefektívniť túto oblasť z pohľadu konečných prijímateľov poskytovanej podpory (výskumníkov a inovátorov).

dôchodku na 136 % sumy životného minima pre jednotlivca slúži k zabráneniu jeho prepadu do stavu hmotnej núdze.

Zvyšovanie alokačnej efektívnosti v ekonomike podporia najmä opatrenia zlepšujúce kvalitu inštitúcií a podnikateľského prostredia. Dôležitým míľnikom je spustenie novej reorganizovanej siete súdov, ktorá cieľi na zefektívnenie súdnych konaní a zlepšenie kvality súdnych rozhodnutí. Elektronizácia a zrýchlenie insolvenčných konaní a procesov obchodného registra prispeje k zníženiu administratívnych bariér podnikania. Do konca roka 2024 nadobudne účinnosť 300 konkrétnych opatrení, ktoré povedú k administratívnym úsporám pre podnikateľov. Vďaka prepojeniu s povoľovacími procesmi sa zrýchli a zefektívni posudzovanie vplyvov na životné prostredie. Prijatie plánovaných legislatívnych zmien by malo priniesť zlepšenie súčasného mechanizmu správy zaisteného a konfiškovaného majetku. Zmodernizovanie informačných systémov pre medzinárodnú policajnú spoluprácu zefektívni výmenu informácií potrebných pre boj s medzinárodnou trestnou činnosťou. Zámerom budovania centier zdieľaných služieb je posilnenie a zlepšenie výkonu miestnej územnej samosprávy pri poskytovaní verejných služieb pre občanov.

Pre zlepšenie alokácie zdrojov v sektore zdravotníctva a jeho kvality je kľúčové pokračovanie reformy optimalizácie siete nemocníc a zriadenie rozpočtovej rady pre zdravotníctvo. Cieľom rady je podporiť nielen proces prípravy rozpočtu, ale aj jeho priebežné monitorovanie a vyhodnocovanie počas roka⁴¹. Významným opatrením v oblasti nemocníc je tiež pokračovanie v reforme optimalizácie jej siete. V rámci tejto reformy bude počas roka 2024 prebiehať implementácia maximálnych čakacích dôb a indikátorov kvality. Aktuálne sa realizuje zber údajov týkajúcich sa čakacích dôb v oblasti ústavnej starostlivosti s cieľom zabezpečenia manažmentu zdravotnej starostlivosti o pacientov od začiatku roka 2025⁴². V sfére dlhodobej starostlivosti sa očakáva zjednotenie posudkovej činnosti pri posudzovaní potrieb osôb so zdravotným postihnutím v prípade nároku na osobnú asistenciu a taktiež zefektívnenie posudzovania vďaka digitalizácii.

Reformy a investície v kapitole REPowerEU v rámci POO cieľia podporu na urýchlenie ukončenia závislosti Slovenska na dovoze fosílnych palív z Ruska a tiež boj s klimatickou krízou. Opatrenia reforiem a investícií v oblasti zelenej ekonomiky napríklad zahŕňajú zjednodušenie povoľovacích procesov či investície do energetickej infraštruktúry, dopravy s nulovými emisiami a energetickej hospodárnosti budov. Kľúčovú úlohu pri zelenej transformácii budú zohrávať aj prostriedky Programu Slovensko a Modernizačného fondu. Nový klimatický zákon⁴³, by mal harmonizovať legislatívny rámec SR s rámcom EÚ a výrazne prispieť k dosiahnutiu klimatických cieľov Slovenska do roku 2030 vrátane klimatickej neutrality najneskôr do roka 2050⁴⁴. Reformy a investície zamerané na podporu alternatívnych pohonov a zvyšovanie podielu ekologických foriem dopravy dokážu výrazne napomôcť v procese prechodu na udržateľnú dopravu. Teda významne prispieť k zníženiu CO₂ v doprave a k zlepšeniu kvality ovzdušia. Pripravovaná Stratégia a akčný plán odpadového hospodárstva majú za úlohu okrem iného zabezpečiť stabilitu a predvídateľnosť prostredia obehového a odpadového hospodárstva. Tým prispievajú k jeho fungovaniu a rozvoju.

Politika súdržnosti EÚ je jedným zo základných pilierov fungovania Európskej únie, a zároveň jedným z jej hlavných investičných nástrojov. Jej cieľom je podporovať projekty, ktoré pomáhajú odstraňovať sociálne a hospodárske rozdiely v rozvoji regiónov, zvyšovať ich konkurencieschopnosť a zlepšovať kvalitu života všetkých občanov. V roku 2022 bola vládou SR a EK schválená Partnerská dohoda na roky 2021-2027 a Program Slovensko. Tie predstavujú základný rámec pre čerpanie zdrojov v rámci štvrtého programového obdobia.

V.2. Verejné financie

Limity verejných výdavkov budú od roku 2025 zosúladené s novými fiškálnymi pravidlami EÚ, v roku 2024 bude vláda plniť odporúčanie Rady EÚ ohľadom rastu výdavkového agregátu. S cieľom zjednodušiť platné fiškálne pravidlá vláda pristúpi k zosúladeniu limitov verejných výdavkov s novými fiškálnymi pravidlami EÚ od roku 2025. Ponechanie národných výdavkových limitov spolu s tými európskymi by spôsobovalo komplikované riadenie verejných financií. Nové fiškálne pravidlá by mali byť schválené Európskym parlamentom na jar tohto roku. Zároveň

⁴¹ Komplexné a pravidelné vyhodnocovanie je dôležitým prvkom pre tvorbu, implementáciu a vyhodnocovanie verejných politík v oblasti zdravotníctva.

⁴² Pre indikátory kvality identifikované odborníkmi budú v priebehu roka 2024 pripravené metodiky na ich vyhodnocovanie a postupné zverejňovanie.

⁴³ Ten je však nateraz stiahnutý z legislatívneho procesu.

⁴⁴ Jeho hlavným cieľom je sprehľadnenie právneho klimatického rámca, tak aby bolo jasné, že hlavnou prioritou klimatickej politiky na Slovensku je práve urýchlené dosiahnutie nízko uhlíkovej transformácie a klimatickej neutrality, zvýšenie klimatickej odolnosti a adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

sa vláda legislatívne zaviazá k splneniu špecifického odporúčania Rady ohľadom rastu národne financovaných čistých primárnych výdavkov⁴⁵ na rok 2024. Na tento účel bude určený limit výdavkov aj na rok 2024.

Vláda SR sa vo svojom programovom vyhlásení prihlásila k snahe o zmenu dlhovej brzdy s cieľom úpravy sankčných mechanizmov a efektívnejšieho riadenia likvidity. Súčasné nastavenie dlhovej brzdy môže viesť k prílišnej procyklickej fiškálnej politike⁴⁶, preto sa vláda bude snažiť o úpravu ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. V rámci úpravy zákona vláda zväží aj zmenu sankčných pásiem dlhovej brzdy zohľadňujúc 10 rokov skúseností s jej fungovaním. Sankčné pásma by nemali vychádzať z hrubého dlhu verejnej správy, ale z čistého dlhu. Táto úprava cieľi umožnenie efektívnejšieho riadenia likvidity sektora verejnej správy.

Od roku 2021 pracuje ministerstvo financií na zvyšovaní ekonomickej hodnoty novo-realizovaných investičných projektov. Hlavnými aktivitami sú ekonomické hodnotenia projektov pred ich realizáciou a nastavenie priorít a investičných plánov rezortov. V roku 2023 MF SR zhodnotilo 182 projektov s identifikovanou úsporou 525 mil. eur. Hodnotenia za celkovo 9,2 mld. eur priniesli odporúčania smerom k optimalizácii technického riešenia, či zlacneniu projektov. Medián úspory hodnotených projektov je 6 % odhadovaných nákladov. Kapitoly s ročnými investíciami nad 20 mil. eur majú zverejnenú metodiku určenia priorít a investičný plán na minimálne najbližších 5 rokov. Vo vyhodnotení investičných plánov identifikovalo MF SR priestor na zlepšenie najmä v zrealnení optimistického počtu nových projektov a alokácii financií na deklarované priority.

⁴⁵ Ide o výdavky verejnej správy očistené o EU fondy a POO, úrokové náklady a cyklické výdavky v nezamestnanosti a diskrečné príjmové opatrenia.

⁴⁶ Z dôvodu nárastu zadĺženia vo verejnom sektore v poslednom období počas pandémie COVID-19 a energetickej krízy sa hrubý dlh dostal nad všetky sankčné pásma dlhovej brzdy. Nastavenie sankcií vychádzajúcich z dlhovej brzdy v praxi vyžaduje výrazné, skokové šetrenie, čo by negatívne ovplyvnilo celú ekonomiku.

PRÍLOHY

Príloha 1 – Porovnanie s Návrhom rozpočtového plánu

Program stability očakáva v porovnaní s Návrhom rozpočtového plánu slabší výkon ekonomiky v roku 2024, čo sa prejavuje v horších domácich aj zahraničných indikátoroch. Makroekonomická prognóza z novembra 2023, na základe ktorej bol zostavený Návrh rozpočtového plánu na roky 2024 až 2027, predpokladala rast reálneho HDP na úrovni 2,7 % v roku 2024 a 2,8 % v roku 2025. Aktuálna prognóza z mimoriadneho zasadnutia Výboru pre makroekonomické prognózy z marca 2024 znižuje dynamiku v roku 2024 o 0,7 p. b. a len mierne navyšuje výkon ekonomiku v 2025. Slabší výkon ekonomiky odráža vyššie šetrenie domácností v podmienkach vyššej inflácie a tiež slabší výkon zahraničných obchodných partnerov.

TABUĽKA 7 – Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR

P.č.	Ukazovateľ	m.j.	Program stability				Návrh rozpočtu			
			2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
1	HDP, bežné ceny	mld. eur	131.4	140.4	147.0	152.7	131.3	139.2	146.6	152.1
2	HDP, stále ceny	%	2.0	3.1	2.2	1.6	2.7	2.8	2.1	1.7
3	Konečná spotreba domácností a NISD	%	2.3	2.2	1.9	1.7	3.3	1.7	1.0	1.1
4	Konečná spotreba verejnej správy	%	1.9	1.2	0.8	-0.5	1.3	-0.4	-0.9	0.4
5	Tvorba hrubého fixného kapitálu	%	-1.6	10.8	-1.4	-3.8	5.1	4.3	0.9	-2.7
6	Export tovarov a služieb	%	2.8	3.1	4.5	4.5	4.0	3.9	4.6	4.4
7	Import tovarov a služieb	%	6.3	4.7	3.1	2.9	7.4	3.5	3.2	3.0
8	Produkčná medzera (podiel na potenciálnom produkte)	%	-0.3	0.7	1.0	0.8	0.5	1.1	1.0	0.6
9	Priemerná mesačná mzda za hospodárstvo (nominálny rast)	%	6.3	5.5	4.4	4.0	7.1	5.3	4.5	4.2
10	Priemerný rast zamestnanosti, podľa VZPS	%	0.2	0.2	0.0	-0.3	0.0	0.0	-0.4	-0.5
11	Priemerný rast zamestnanosti, podľa ESA 2010	%	0.2	0.7	0.5	0.1	0.4	0.5	0.1	-0.3
12	Priemerná miera nezamestnanosti, podľa VZPS	%	5.5	5.2	5.1	5.0	5.4	5.1	5.0	5.3
13	Priemerná evidovaná miera nezamestnanosti	%	5.9	5.6	5.4	5.3	5.7	5.4	5.3	5.6
14	Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP)	%	3.2	4.4	2.4	2.4	3.2	3.4	3.5	2.5
15	Bilancia bežného účtu (podiel na HDP)	%	-3.2	-3.9	-3.2	-2.5	-3.9	-3.7	-2.9	-2.2

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 8 – Porovnanie rozpočtových cieľov s Návrhom rozpočtu

	ESA kód	2022 S	2023 S	2024 OS	2025 NRVS	2026 NRVS
		% HDP	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP
Cieľové saldá verejnej správy	B,9					
Program stability (1)		-1,67	-4,89	-5,93	-4,97	-3,97
Návrh rozpočtového plánu (2)		-2,02	-6,52	-5,97	-4,97	-3,97
Rozdiel (2-1)		0,25	-1,63	0,04	0,00	0,00

OS – Očakávaná skutočnosť

Zdroj: MF SR

NRVS – Návrh rozpočtu verejnej správy

Príloha 2 – Hodnotenie prognóz výbormi pre makroekonomické a daňové prognózy

Makroekonomická prognóza Ministerstva financií Slovenskej republiky (MF SR) z marca 2024 je vzhľadom na vplyv na rozpočtové príjmy na rok 2024 približne na rovnakej úrovni ako medián ostatných členov Výboru pre makroekonomické prognózy. Tento vplyv je vyjadrený ako vážený priemer jednotlivých relevantných základní pre rozpočtové príjmy, pričom ako váhy sú použité podiely jednotlivých daní na celkových rozpočtových príjmoch. MF SR očakáva vyššiu infláciu v roku 2025, čo vedie k vyššiemu rastu nominálnej priemernej mzdy a HDP. Na druhej strane je odhad MF SR nižší na roky 2026 a 2027, pokiaľ ide o reálne HDP, nominálnu aj reálnu spotrebu. Prognóza MF SR bola väčšinou prítomných členov Výboru (RRZ, NBS, SLSP, Tatrabanka, Infostat, SAV, ČSOB) zhodnotená ako realistická, Unicredit označila prognózu za optimistickú.

TABUĽKA 9 – Hodnotenie decembrovej prognózy MF SR vo Výbore pre makroekonomické prognózy

Člen výboru	Charakteristika prognózy
RRZ, NBS, SLSP, Tatrabanka, Infostat, SAV, Unicredit, ČSOB	Realistická
Unicredit	Optimistická

Zdroj: Výbor pre makroekonomické prognózy

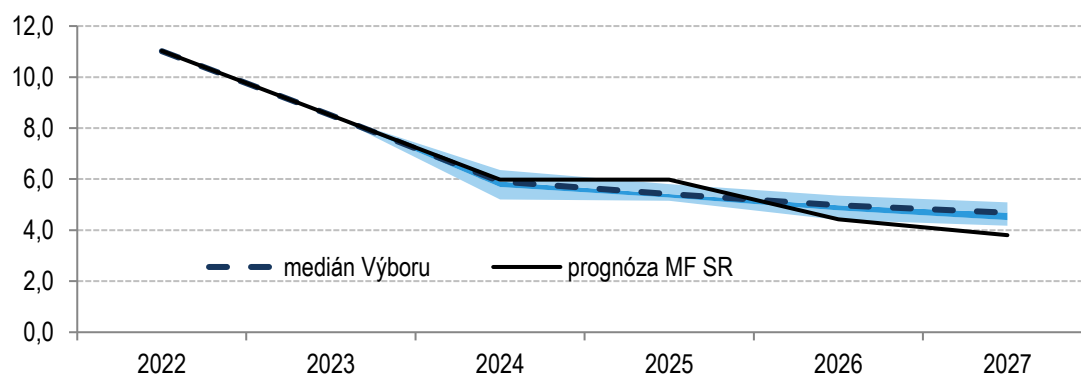
TABUĽKA 10 – Priemerná prognóza členov Výboru* (okrem MF SR) a prognóza MF SR

	2023	2024		2025		2026		2027	
v %, ak nie je uvedené inak		Výbor	MF SR	Výbor	MF SR	Výbor	MF SR	MF SR	Výbor
Hrubý domáci produkt; reálny rast	1.6	2.0	2.0	2.5	3.1	2.5	2.2	2.4	1.6
Hrubý domáci produkt v bežných cenách; mld. eur**	122.8	129.3	131.4	136.6	140.4	143.5	147.0	149.8	152.7
Konečná spotreba domácností; reálny rast	-3.2	2.1	2.3	2.1	2.2	2.3	1.9	2.4	1.7
Konečná spotreba domácností; nominálny rast	6.8	5.1	6.1	5.5	6.3	4.8	4.1	4.6	3.9
Priemerná mesačná mzda; reálny rast	-0.8	3.9	3.2	2.6	1.4	2.5	2.0	2.5	1.7
Priemerná mesačná mzda; nominálny rast	9.7	6.8	6.3	5.5	5.5	5.1	4.4	4.9	4.0
Rast zamestnanosti (štát. výkazníctvo)	0.2	0.1	0.1	0.3	0.7	0.3	0.5	0.2	0.1
Index spotrebiteľských cien; priemerný rast; CPI	10.5	2.9	3.0	2.9	4.1	2.5	2.3	2.3	2.2

* Výbor pre makroekonomické prognózy

Zdroj: Výbor pre makroekonomické prognózy

** Prognóza HDP v bežných cenách členov výboru bola založená na nerevidovaných hodnotách

GRAF 19 – Porovnanie prognóz makroekonomických základní⁴⁷ pre rozpočtové príjmy s členmi výboru

Zdroj: MF SR

BOX 5 – Nezávislé Výbory pre odhad makroekonomického vývoja a odhad vývoja daňových príjmov

Výbor pre makroekonomické prognózy a Výbor pre daňové prognózy sú zriadené v súlade ústavným zákonom 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti ako poradný orgán ministra financií. Cieľom výborov je dosiahnuť vyššiu transparentnosť, objektívnosť a kvalitu makroekonomických a daňových prognóz. Výbory podľa ústavného zákona vypracúvajú prognózy minimálne dvakrát ročne, do 15. februára a do 30. júna bežného rozpočtového roka. No bežne podľa dlhoročne zaužívanej praxe, pre účely rozpočtového procesu, vypracúvajú prognózy aj do konca septembra. V mimoriadnych prípadoch môže zasadnutie výboru zvolať predseda výboru, minister financií, alebo nadpolovičná väčšina členov výboru.

Členmi výborov sú okrem ministerstva financií zástupcovia od vlády nezávislých inštitúcií (NBS, SAV, Infostat a súkromné banky). Členovia Výboru pre makroekonomické prognózy hodnotia makroekonomickú prognózu Ministerstva financií slovne slovami *konzervatívna*, *optimistická* alebo *realistická*. Daňovú prognózu Ministerstva financií členovia Výboru pre daňové prognózy hodnotia zaslaním svojej prognózy, ich hodnotenie sa vypočíta automaticky na základe odchýlky. **Prognóza ministerstva financií je prijatá za prognózu výboru, ak ju nadpolovičná väčšina členov označí za konzervatívnu alebo realistickú.** V prípade, že prognóza nedostane takéto hodnotenie, má Ministerstvo financií povinnosť prognózu prepracovať a znova predložiť výboru na posúdenie. Proces sa opakuje, až kým prognóza ministerstva financií nie je prijatá za prognózu výboru.

V priebehu roka 2021 bol Výbor pre daňové prognózy rozšírený o prognózy vybraných nedaňových príjmov a výdavkov, ktoré v nemalej miere ovplyvňuje vývoj ekonomiky. Zohľadnenie hospodárskeho vývoja a hodnotenie ďalších špecifických predpokladov v prognózach cez komisiu odborníkov z verejného a súkromného sektora znamená transparentne konzultované odhady a presnejší rozpočet. V marci a septembri 2021 sa prognózy rozšírili o nedaňové príjmy za cca 1,1 mld. eur a výdavky za cca 7 až 8 mld. eur. Na príjmovej strane ide o príjmy z predaja emisných povoleniek, príjmy z mýta a diaľničných nálepiek, odvod z hazardných hier a dividendy štátnych podnikov. Na výdavkovej strane boli doplnené dávky v nezamestnanosti, nemocenské dávky a starobné dôchodky.

Výbor pre daňové prognózy

MF SR na zasadnutí Výboru pre daňové prognózy 27. marca 2024 prezentovalo svoju aktualizovanú strednodobú prognózu daňových príjmov na roky 2023 až 2028. Strednodobá prognóza daňových príjmov a sociálnych odvodov MF SR bola všetkými členmi výboru označená ako **realistická**.

TABUĽKA 11 – Hodnotenie prognózy MF SR vo Výbore pre daňové prognózy

Člen výboru	Charakteristika prognózy
NBS, Infostat, Tatra banka, ČSOB, KRRZ, SLSP, UniCredit Bank, VÚB	realistická

⁴⁷ Makroekonomické základne pre rozpočtové príjmy (váha ukazovateľov závisí od podielu jednotlivých daní na celkových daňových a odvodových príjmoch); Mzdová báza (zamestnanosť + nominálna mzda) – 51,1 %, Nominálna súkromná spotreba – 25,7 %, Reálna súkromná spotreba – 6,6 %, Nominálny rast HDP – 9,9 %, Reálny rast HDP – 6,7 %.

Príloha 3 – Prognóza hrubého dlhu verejnej správy podľa hotovostných tokov

Vývoj nominálneho dlhu bude na celom horizonte rozpočtu ovplyvnený predovšetkým potrebou krytia hotovostných schodkov štátneho rozpočtu. K rastu zadĺženia verejnej správy prispeje aj úverová aktivita ostatných subjektov verejnej správy, najmä dopravných spoločností. Na rast zadĺženia budú vplývať aj diskonty pri emisii dlhopisov. Súčasné prostredie vyšších úrokových sadzieb totiž pri nízkych kupónoch štátnych dlhopisov zvyšuje požadované diskonty pri emisiách, teda rozdiel medzi nominálnym zadĺžením a získanou likviditou.

TABUĽKA 12 – Hotovostné vplyvy na zmenu nominálneho hrubého dlhu (aktuálny návrh rozpočtu, v mil. eur)

	2021	2022	2023	2024 OS	2025 N	2026 N	2027 N
A. Hrubý dlh verejnej správy (k 1.1.)	54 993	61 238	63 378	68 830	77 048	83 974	93 453
B. Celková medziročná zmena hrubého dlhu VS	6 245	2 140	5 452	8 218	6 926	9 479	10 104
- hotovostný deficit ŠR	7 014	4 525	7 675	6 628	6 558	8 348	9 138
- prostriedky ŠP využité na financovanie hotovostného deficitu ŠR	-2 365	-1 150	-2 587	697	-447	-45	456
- zadĺženie ostatných subjektov VS	-152	116	201	167	180	217	233
z toho: ŽSR + ŽSSK	-140	-62	-9	65	67	100	100
z toho: Dopravné podniky obcí	-6	41	-10	13	31	35	27
z toho: Samospráva (obce a VÚC)	18	149	252	12	33	32	32
z toho: Eximbanka	-2	14	-1	100	50	50	50
- emisný diskont	18	542	454	742	689	998	460
- diskont pri splatnosti	-2	-11	0	-15	-53	-39	-183
- ostatné	1 732*	-1 881*	-292	-1	0	0	0
C. Hrubý dlh verejnej správy (k 31.12.)	61 238	63 378	68 830	77 048	83 974	93 453	103 557
v % HDP	61,1	57,7	56,0	58,6	59,8	63,6	67,8
D. Zmena hrubého dlhu oproti Programu stability (p. b.)	0,0	-0,1	-2,6	-0,7	0,0	0,5	
z toho: príspevok zmeny prognózy nom. HDP	0,0	-0,1	-1,5	-1,4	-1,3	-1,5	
príspevok zmeny prognózy nom. dlhu	0,0	0,0	-1,1	0,7	1,3	2,1	
<i>p.m. príspevok SR do ESM</i>	0	0	-1	0	0	0	0

Pozn.: * vrátane zmeny zdrojov subjektov mimo sektora verejnej správy. Plusové položky zvyšujú dlh verejnej správy k 31.12. príslušného roku, minusové položky dlh znižujú. OS – očakávaná skutočnosť ku koncu roka; N – návrh rozpočtu verejnej správy.

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 13 – Hotovostné vplyvy na zmenu nominálneho hrubého dlhu (ciele deficitov vlády, v mil. eur)

	2021	2022	2023	2024 OS	2025 N	2026 N	2027 N
A. Hrubý dlh verejnej správy (k 1.1.)	54 993	61 238	63 378	68 830	76 838	83 514	89 793
B. Celková medziročná zmena hrubého dlhu VS	6 245	2 140	5 452	8 008	6 676	6 279	5 273
- hotovostný deficit ŠR	7 014	4 525	7 675	6 418	5 878	6 522	5 207
- prostriedky ŠP využité na financovanie hotovostného deficitu ŠR	-2 365	-1 150	-2 587	697	-18	-694	-444
- zadĺženie ostatných subjektov VS	-152	116	201	167	180	217	233
z toho: ŽSR + ŽSSK	-140	-62	-9	65	67	100	100
z toho: Dopravné podniky obcí	-6	41	-10	13	31	35	27
z toho: Samospráva (obce a VÚC)	18	149	252	12	33	32	32
z toho: Eximbanka	-2	14	-1	100	50	50	50
- emisný diskont	18	542	454	742	689	272	460
- diskont pri splatnosti	-2	-11	0	-15	-53	-39	-183
- ostatné	1 732*	-1 881*	-292	-1	0	0	0
C. Hrubý dlh verejnej správy (k 31.12.)	61 238	63 378	68 830	76 838	83 514	89 793	95 066
v % HDP	61,1	57,7	56,0	58,5	59,5	61,1	62,3
D. Zmena hrubého dlhu oproti Programu stability (p. b.)	0,0	-0,1	-2,6	0,0	2,4	3,4	
z toho: príspevok zmeny prognózy nom. HDP	0,0	-0,1	-1,5	-1,3	-1,3	-1,4	
príspevok zmeny prognózy nom. dlhu	0,0	0,0	-1,1	1,3	3,7	4,8	

Prognóza predpokladá hotovostné deficity ŠR pri splnení nominálnych cieľov deficitov VS 5 % HDP v 2025, 4 % HDP v 2026 a 3 % HDP v 2027.

Zdroj: MF SR

Príloha 4 – Jednorazové a dočasné opatrenia

Program stability SR na roky 2024 až 2027 počíta s nasledovnými jednorazovými a dočasnými opatreniami na horizonte rokov 2023 až 2027 podľa národnej metodiky.⁴⁸

TABUĽKA 14 – Zoznam jednorazových a dočasných opatrení

(ESA 2010, v mil. eur)	2023	2024	2025	2026	2027
Čistý vplyv opatrení vlády v boji s pandémiou COVID-19 (ponížený o preplatenie z EU fondov)	-91	-	-	-	-
Čistý vplyv výdavkov vyvolaných vojnou na Ukrajinu (ponížený o preplatenie z EU fondov)	-108	-26	-	-	-
Čistý vplyv schém podpory súvisiacich s vysokými cenami energií (ponížený o preplatenie z EU fondov)	-1986	-800	-	-	-
Dočasné príjmy z nariadenia EÚ ohľadom nadmerných ziskov	329	129	-	-	-
Cenové stropy pre výrobcov elektrickej energie	30	5	-	-	-
Spolu	-1827	-692	0	0	0

Zdroj: MF SR

⁴⁸ Tieto opatrenia sa podľa metodiky EK však neklasifikujú ako jednorazové. Preto je v povinných tabuľkách uvedená pri jednorazových opatreniach nulová hodnota.

Príloha 5 – Diskrečné opatrenia (DRM a DEM)

Metodika EK definuje diskrečné príjmové opatrenia ako opatrenia legislatívneho charakteru⁴⁹ s vplyvom na príjmy verejnej správy. Ich vyhodnocovanie sa uskutočňuje pomocou tzv. dodatočných vplyvov (marginálnych zmien) týchto opatrení. Rozlišuje sa, či sa jedná o trvalé alebo jednorazové opatrenie. Trvalé opatrenie sa zaznamená s vplyvom v prvom roku (v čase nadobudnutia účinnosti) a v ostatných rokoch bez vplyvu. Inými slovami, zmena vplyvu opatrenia v nasledujúcich rokoch z dôvodu makroekonomického vývoja sa nezohľadňuje. Ak dochádza k rozdielnym vplyvom kvôli posunutej platnosti opatrenia zaznamená sa len marginálna zmena.⁵⁰ Pri jednorazových príjmových opatreniach sa zaznamenáva vplyv v jednom roku a v nasledujúcom výpadok v rovnakej sume, tzn. celkový vplyv opatrenia v dvoch po sebe idúcich rokoch je nulový.

TABUĽKA 15 – Diskrečné príjmové opatrenia – medziročné vplyvy opatrení (mil. eur, ESA2010)

Popis	2023	2024	2025	2026	2027
Zmena v registračnom poplatku motorového vozidla	-13	-14	-	-	-
Úpravy v superodpočte (veda a výskum a priemysel 4.0)	-15	-	-	-	-
Zavedenie sezónnej odvodovo-odpočítateľnej položky na sociálne odvody	-11	-	-	-	-
Prvotná implementácia účtovného štandardu IFRS 17 na poisťovne	23	3	-10	-17	-
Reforma II. piliera (automatický vstup, sporenie aj počas dôchodku, zníženie poplatkov)	-11	-22	-	-	-
Zvýšenie sadzby odvodu z internetových hazardných hier	20	2	-	-	-
Minimálne poisťné zo zdravotných odvodov	20	-6	-	-	-
Zrušenie koncesionárskych poplatkov RTVS	-35	-41	-	-	-
Zvýšenie cien diaľničných známok	21	-	-	-	-
Príjem z odvodu z nadmerných príjmov - elektrárne	30	-25	-5	-	-
Solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy a iných	-82	-199	-129	-	-
Osobitný odvod pre Vodohospodársku výstavbu	152	-69	-43	-20	-20
Valorizácia správnych a súdnych poplatkov - od 1Q 2024	-	38	13	-	-
Zvýšenie poplatku za udržiavanie núdzových zásob ropy o 1 cent	-	33	-	-	-
Zákaz skládkovania komunálneho odpadu bez predúpravy	-	-	-15	-	-
Rozšírenie osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach (banková daň)	-	320	-51	-41	-46
Zníženie DPH na 10 % - gastro a športoviská, následné vylúčenie alkoholu z gastro služieb	-149	27	-	-	-
Zvýšenie sadzby zrážkovej dane z dividend na 10 %	-	-	10	-	-
Zavedenie minimálnej DPPO a zmena hranice príjmu mikrodaňovníkov	-	118	-	-	-
Zvýšenie sadzieb spotrebnej dane z tabakových výrobkov	-	83	70	-	-
Zavedenie minimálnej dane pre nadnárodné spoločnosti (dorovnávací daň)	-	49	-	-	-
Zvýšenie sadzby spotrebnej dane z liehu	40	50	-	-	-
Zvýšenie sadzby zdravotného poisťného zamestnávateľa o 1 p. b.	-	350	-	-	-
Zrušenie sviatku pracovného pokoja 1. septembra	-	3	87	-	-
Zmena sadzieb daní z nehnuteľností podľa VZN	34	115	-	-	-
Zvýšenie sadzieb poplatku za komunálny odpad podľa VZN	36	40	-	-	-
Odpustenie soc. odvodov zamestnávateľa za zamestnancov v potravinárskom priemysle	-24	-11	35	-	-
Pokles odvodu do II. piliera na 4 %	-	371	-	-	-
Spolu	36	1 216	-38	-77	-66

Zdroj: MF SR

Pozn.: (+) zlepšuje bilanciú VS, (-) zhoršuje bilanciú VS

⁴⁹ Rovnaké pravidlá platia aj pre výdavkové opatrenia s výnimkou, že nie všetky musia byť legislatívneho charakteru, keďže výdavky verejnej správy nie sú všetky dané zákonom.

⁵⁰ Národným príkladom na vysvetlenie DRM môže byť prijaté legislatívne opatrenie s odhadovaným vplyvom 200. Opatrenie bolo zavedené v polovici roka, teda jeho celkový vplyv v danom roku predstavuje 100. V ďalšom roku narastie vplyv na celú sumu 200, ale marginálne sa zaznamená len rozdiel týchto dvoch vplyvov, t. j. 100. Kumulatívne je celkový vplyv 200, len je rozložený do dvoch rokov.

TABUĽKA 16 – Diskrečné výdavkové opatrenia – medziročné vplyvy opatrení (mil. eur, ESA2010)

Popis	2023	2024	2025	2026	2027
Spomalenie rastu dôchodkového veku	16	-18	-	-	-
Opatrenia v boji s pandémiou COVID-19 (očistené o EÚ fondy)	-605	-91	-	-	-
Skorší odchod do dôchodku ženám, ktoré vychovali deti (ročníky 57 až 65)	-48	1	-7	-14	-
Rozmrazenie výšky minimálneho dôchodku	25	34	-	-	-
Zvýšenie prostriedkov na údržbu a opravy ciest 1. triedy	-	-10	-	-	-
Časový nesúlad dodávok (akualizácia) vojenskej techniky	-125	561	731	-1003	155
Navyšenie obranných výdavkov na 2 % od roku 2025	-	-	279	-	-
Podpora v čase skrátenej práce (trvalý kurzarbeit)	-20	-	-	-	-
Náklady spojené s priemyselným parkom Valaliky	47	137	-63	-64	-
Výdavky spojené s vojnou na Ukrajine (očistené o EÚ fondy)	215	-82	-26	-	-
Inflačná pomoc pre rodiny a sociálne znevýhodnené skupiny obyvateľov	-112	-	-	-	-
Jednorazové dotácie pre zariadenia sociálnych služieb	-29	-	-	-	-
Súdna reforma a správne súdy (projekt súdnej mapy)	24	-15	-	-	-
Zákon o výstavbe, územnom plánovaní a zriadenie centrálného úradu	65	5	-	-	-
Zvýšenie úhrad zdravotnej poisťovne za starostlivosť (dlhodobá a paliatívna)	14	-	-	-	-
Odchod do dôchodku po 40 odpracovaných rokoch	34	235	-	-319	-
Rodičovský dôchodok	286	-	-	-	-
Jednorazové vyplatenie "14. dôchodku"	-208	-	-	-	-
Zrušenie krátenia príspevku na opatrovanie poberateľom dôchodkov	20	16	-	-	-
Zvýšenie prídavku na dieťa na 60 eur mesačne	227	-	-	-	-
Zvýšenie daňového bonusu na 100 eur a dočasne na 140 eur	550	-	-241	-	-
Kompenzácia rastúcich cien energií spolu (ponížené o krytie z fondov EÚ)	2052	-1379	-800	-	-
Kolektívne vyjednávanie zdravotníckych pracovníkov	398	-25	-	-	-
Stabilizačný príspevok pre pracovníkov v zariadeniach sociálnych služieb	44	-44	-	-	-
Zvýšenie príspevku poisťovní pre záchrannú zdravotnú službu a NCZI	14	-	-	-	-
Dofinancovanie ambulantného sektora	190	-	-	-	-
Opätovné zavedenie obedov zadarmo	113	79	-	-	-
Mimoriadna valorizácia dôchodkov od júla 2023	524	-524	-	-	-
Rodičovský dôchodok pre rodičov pracovníkov s výsluhovým dôchodkom	13	-	-	-	-
Mimoriadna valorizácia rodičovského príspevku	35	-	-	-	-
Novela školského zákona (posilnenie kapacít zamestnancov v školstve)	-	116	116	50	-
Rodičovský príspevok na deti od 3 rokov neprijaté do škôlky	2	38	-	-	-
Rozšírenie osobnej asistencie na školách	-	14	-	-	-
Navyšenie príspevku na bývanie v rámci pomoci v hmotnej núdzi	10	10	-	-	-
Zmena posudzovania invalidných dôchodkov	4	39	-	-	-
Výkonnostné zmluvy verejných vysokých škôl (VVŠ)	-	47	20	20	-20
Zvýšenie výdavkov na výskum a vývoj (VaV)	-	50	130	134	44
Jednorazová dávka pre poberateľov dôchodkov vo výške 300 eur	441	-441	-	-	-
Zdvojnásobenie 13. dôchodku od roku 2024	-	515	-	-	-
Kompenzácia nárastu hypotekárnych splátok	-	88	-73	-	-
Zníženie výdavkov kapitál štátneho rozpočtu o 5 %	-	-71	-	-	-
Trmenie valorizácie miezd vo verejnej správe od 2024	-	-56	-193	-98	-90
Zrušenie podpory zníženia koncovej ceny elektriny pre podniky	-	-40	-	-	-
Nové Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR	-	100	-	-	-
Zvýšené výdavky na zdravotníctvo	-	263	-	-	-
Spolu	4 197	-448	-127	-1 295	89

Zdroj: MF SR

Poznámka: V prípade opatrení súvisiacich s pandémiou COVID-19, či pomoci vlády pri rastúcej cenovej hladine ide o doznievanie vplyvov opatrení. Keďže išlo o jednorazové opatrenia, najskôr v inkrementálnom vyjadrení navyšovali výdavky (zhoršovali saldo) a následne sa ich efekt postupne zmenšoval (zlepšoval sa vplyv na saldo)

Pozn. 2: (-) zlepšuje bilanciu VS, (+) zhoršuje bilanciu VS

Príloha 7 – Povinné tabuľky Programu stability

Tabuľka 1a – Makroekonomický prehľad (ESA 2010, mld. eur)

	ESA kód	2023 Skutočnosť	2023 miera rastu	2024 miera rastu	2025 miera rastu	2026 miera rastu	2027 miera rastu
1. Reálne HDP	B1*g	94,0	1,6	2,0	3,1	2,2	1,6
2. Nominálne HDP*	B1*g	122,8	11,9	7,0	6,8	4,7	3,9
Zložky reálneho HDP							
3. Konečná spotreba domácností a NISD	P.3	52,2	-3,2	2,3	2,2	1,9	1,7
4. Konečná spotreba verejnej správy	P.3	15,8	-0,6	1,9	1,2	0,8	-0,5
5. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51g	21,0	10,6	-1,6	10,8	-1,4	-3,8
6. Zmena stavu zásob a čisté nadobudnutie cenností (% HDP)	P.52 + P.53	-2,3	-2,5	1,4	2,0	1,9	1,9
7. Vývoz výrobkov a služieb	P.6	89,0	-1,4	2,8	3,1	4,5	4,5
8. Dovozy výrobkov a služieb	P.7	82,0	-7,6	6,3	4,7	3,1	2,9
Príspevky k reálnemu rastu HDP							
9. Domáci dopyt spolu		86,7	-0,6	1,2	3,7	0,9	0,0
10. Zmena stavu zásob a čisté nadobudnutie cenností	P.52 + P.53	-2,3	-5,0	3,9	0,8	0,0	0,0
11. Saldo zahr. obchodu s výrobkami a službami	B.11	7,0	5,9	-2,9	-1,4	1,4	1,7

*Podľa revízie ŠÚ SR z 19. 04. 2024

Zdroj: MF SR

Tabuľka 1b – Cenový vývoj (ESA 2010)

	ESA kód	2023 Skutočnosť	2023 miera rastu	2024 miera rastu	2025 miera rastu	2026 miera rastu	2027 miera rastu
1. Deflátor HDP		1,3	10,1	5,0	3,6	2,4	2,2
2. Deflátor súkromnej spotreby		1,4	10,3	3,7	3,9	2,2	2,2
3. HICP		1,4	11,0	3,2	4,4	2,4	2,4
4. Deflátor verejnej spotreby		1,6	10,2	5,7	3,5	2,8	2,9
5. Deflátor investícií		1,3	9,1	4,5	3,8	4,0	3,8
6. Deflátor exportu tovarov a služieb		1,3	4,5	-1,1	3,5	2,7	2,7
7. Deflátor importu tovarov a služieb		1,3	4,2	-1,7	3,7	2,8	2,9

Zdroj: MF SR

Tabuľka 1c – Ukazovatele trhu práce (ESA 2010)

	ESA kód	2023 Skutočnosť	2023 miera rastu	2024 miera rastu	2025 miera rastu	2026 miera rastu	2027 miera rastu
1. Počet zamestnaných (tis.) [1]		2 434	0,3	0,2	0,7	0,5	0,1
2. Počet odpracovaných hodín (mil.) [2]		3 946	1,0	0,1	0,2	-0,3	-0,8
3. Miera nezamestnanosti (%) [3]		5,8	5,8	5,5	5,2	5,1	5,0
4. Produktivita práce na osobu (eur) [4]		38 616	1,3	1,2	2,1	1,4	1,8
5. Produktivita práce na hodinu (eur) [5]		24	0,6	1,8	2,8	2,6	2,5
6. Odmeny zamestnancov (mil. eur)	D.1	51 354	10,5	5,8	6,6	5,2	4,5
7. Odmeny na zamestnanca (eur)		24 598	10,4	5,8	5,9	4,7	4,4

[1] Celková zamestnanosť, podľa národných účtov - domáci koncept.

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

[2] Podľa definície národných účtov.

[3] Harmonizovaná miera podľa Eurostatu.

[4] Reálne HDP na zamestnanú osobu.

[5] Reálne HDP na odpracovanú hodinu.

Tabuľka 1d – Sektorová bilancia (ESA 2010, % HDP)

	ESA kód	2023	2024	2025	2026	2027
1. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté od zvyšku sveta	B.9	-1,6	-3,2	-3,9	-3,2	-2,5
z toho:						
- Tovary a služby		1,8	-0,8	-2,4	-1,4	-0,2
- Primárne príjmy a transfery		-2,6	-1,9	-1,4	-1,6	-1,8
- Kapitálový účet		-0,8	-0,4	-0,1	-0,2	-0,5
2. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté ostatných sektorov	B.9	-4,9	-5,9	-5,4	-5,2	-5,5
3. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté verejnej správy (ciele Programu stability)	EDP B.9	-2,0	-6,3	-3,9	-3,2	-2,2
4. Štatistický rozdiel		-	-	-	-	-

Zdroj: MF SR

Tabuľka 2a – Vývoj rozpočtov verejnej správy

	ESA kód	2023 level	2023 % HDP	2024 % HDP	2025 % HDP	2026 % HDP	2027 %HDP
Čisté pôžičky (B.9) podsektorov verejnej správy							
1. Verejná správa	S.13	-6 010	-4,9	-5,9	-5,4	-5,2	-5,5
2. Ústredná štátna správa	S.1311	-6 382	-5,2	-5,8	-5,4	-5,6	-5,9
3. Regionálna štátna správa	S.1312						
4. Miestna štátna správa	S.1313	98	0,1	-0,2	-0,2	0,0	0,0
5. Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314	274	0,2	0,1	0,2	0,4	0,3
Verejná správa (S13)							
6. Celkové príjmy	TR	52 843	43,0	41,0	40,5	39,7	39,0
7. Celkové výdavky	TE ^[1]	58 853	47,9	46,9	45,9	44,9	44,5
8. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté	B.9	-6 010	-4,9	-5,9	-5,4	-5,2	-5,5
9. Úrokové náklady	D.41	1 421	1,2	1,4	1,6	1,6	1,9
10. Primárne saldo	^[2]	-4 589	-3,7	-4,5	-3,9	-3,5	-3,6
11. Jednorazové a dočasné efekty	^[3]	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vybrané zložky príjmov							
12. Celkové dane (12=12a+12b+12c)		24 654	20,1	19,6	19,3	18,8	18,5
12a. Dane z produkcie a dovozu	D.2	15 121	12,3	11,6	11,4	11,0	10,6
12b. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	D.5	9 532	7,8	8,0	7,9	7,9	7,9
12c. Dane z kapitálu	D.91	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61	18 876	15,4	15,6	15,5	15,7	15,8
14. Dôchodky z majetku	D.4	1 198	1,0	0,9	0,8	0,6	0,6
15. Ostatné	^[4]	9 313	7,6	5,8	5,7	5,2	4,7
16=6. Celkové príjmy	TR	52 843	43,0	41,0	40,5	39,7	39,0
p. m.: Daňové zaťaženie (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)	^[5]	43 530	35,4	35,2	34,9	34,5	34,3
Vybrané zložky výdavkov							
17. Odmeny zamestnancov + Medzispotreba	D.1+P.2	20 396	16,6	17,0	16,1	16,1	15,8
17a. Odmeny zamestnancov	D.1	13 515	11,0	10,8	10,5	10,4	10,3
17b. Medzispotreba	P.2	6 881	5,6	6,2	5,7	5,7	5,5
18. Celkové sociálne transfery	D6	24 185	19,7	20,3	20,6	20,6	20,6
z toho: dávky v nezamestnanosti	^[6]	267	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
18a. Naturálne sociálne transfery	D.632	4 178	3,4	3,8	3,8	3,8	3,9
18b. Sociálne dávky okrem naturálnych soc. transferov	D.62	20 008	16,3	16,6	16,8	16,9	16,7
19.=9. Úrokové náklady	D.41	1 421	1,2	1,4	1,6	1,6	1,9

20. Subvencie	D.3	4 078	3,3	1,5	0,9	0,8	0,8
21. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51g	5 766	4,7	3,7	4,0	2,9	2,6
22. Kapitálové transfery	D.9	744	0,6	0,8	0,6	0,4	0,4
23. Ostatné	[7]	2 263	1,8	2,2	2,1	2,4	2,4
24=7. Celkové výdavky	TE [1]	58 853	47,9	46,9	45,9	44,9	44,5
p. m.: Spotreba vlády (nominálna)	P.3	24 705	20,1	21,1	20,4	20,3	20,2

[1] Upravené o čisté toky týkajúce sa swapov tak, aby $TR-TE=B.9$

Zdroj: MF SR

[2] Primárne saldo je počítané ako (B.9, položka 8) plus (D.41, položka 9)

[3] Kladné znamienko predstavuje pozitívny vplyv jednorazového opatrenia na saldo VS

[4] $P.11+P.12+P.131+D.39+D.7+D.9$ (okrem D.91)

[5] Vrátane vybraných EÚ

[6] Zahŕňa hotovostné dávky (D.621 a D.624) a naturálne dávky (D.631) súvisiace s dávkami v nezamestnanosti

[7] $D.29+D.4$ (okrem D.41)+ $D.5+D.7+P.52+P.53+K.2+D.8$

Tabuľka 2b – Scenár nezmenených politík

	2024 NPC mil. eur	2024 NPC % HDP	2025 NPC % HDP	2026 NPC % HDP	2027 NPC % HDP
1. Celkové príjmy za predpokladu scenára bez zmien politík			40,5	39,7	39,0
2. Celkové výdavky za predpokladu scenára bez zmien politík			45,9	44,9	44,5

Pozn.: Pre účely scenára nezmenených politík na roky 2025 až 2027 bol použitý fiškálny rámec rozpočtu verejnej správy.

Zdroj: MF SR

Tabuľka 2c – Výdavky vylúčené z výdavkového agregátu

	2023 mil. eur	2023 % HDP	2024 % HDP	2025 % HDP	2026 % HDP	2027 % HDP
1. Výdavky na programy EÚ plne kryté príjmami z fondov EÚ	3081	1,8	1,0	0,7	0,4	0,1
1.a. z toho investície plne kryté príjmami z fondov EÚ	2200	0,7	0,9	0,9	1,2	0,9
2. Výdavky na dávky v nezamestnanosti nesúvisiace s opatreniami vlády (cyklická zložka)	6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Zmena príjmov z titulu opatrení	36	0,0	0,9	0,0	-0,1	0,0
4. Automatická zmena príjmov z dôvodu uplatňovania legislatívy	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj: MF SR

Tabuľka 3 – Výdavky verejnej správy (% HDP)

	COFOG kód	2022 % HDP	2027 % HDP
1. Všeobecné verejné služby	1	4,7	6,5
2. Obrana	2	1,5	1,8
3. Verejný poriadok a bezpečnosť	3	2,3	1,9
4. Ekonomická oblasť	4	4,8	4,4
5. Ochrana životného prostredia	5	0,8	0,8
6. Bývanie a občianska vybavenosť	6	0,5	0,5
7. Zdravotníctvo	7	6,4	6,6
8. Rekreaícia, kultúra a náboženstvo	8	1,1	0,9
9. Vzdelávanie	9	4,5	4,2
10. Sociálne zabezpečenie	10	15,6	16,8
11. Celkové výdavky	TE	42,4	44,5

Zdroj: Eurostat, MF SR

Tabuľka 4 – Vývoj dlhu verejnej správy (% HDP)

	ESA kód	2023	2024	2025	2026	2027
1. Hrubý dlh		56,0	58,6	59,8	63,6	67,8
2. Zmena hrubého dlhu		-1,7	2,6	1,2	3,8	4,2
Príspevky k zmene hrubého dlhu						
3. Primárne saldo		3,7	4,5	3,9	3,5	3,6
4. Úroky	EDP D.41	1,2	1,4	1,6	1,6	1,9
5. Zosúladenie dlhu a deficitu		-0,5	0,3	-0,5	1,3	1,1
z toho:						
- Rozdiely medzi cash a akruálom		-1,1	-0,8	-0,7	0,1	-0,1
- Čistý nárast finančných aktív		0,3	0,8	-1,8	0,1	1,1
z toho: príjmy z privatizácie		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Efekty zhodnotenia a iné		0,4	0,3	2,0	1,1	0,2
p. m. Implicitná úroková miera		2,2	2,7	2,8	2,9	3,1
Iné relevantné faktory						
6. Likvidné finančné aktíva		7,5	7,8	5,6	5,4	6,2
7. Čistý finančný dlh (1-6)		48,5	50,8	54,3	58,2	61,6
8. Splátky dlhu (existujúce dlhopisy) od konca predchádzajúceho roka		3,6	3,5	4,3	2,8	3,2
9. Podiel dlhu denominovaného v zahraničnej mene*		0,6	0,4	0,3	0,0	0,0
10. Priemerná splatnosť**		8,6	8,3	7,9	8,1	7,8

* Vrátane úverov

Zdroj: MF SR

** Ide o splatnosť štátneho dlhu k 31. 12

Tabuľka 5 – Cyklický vývoj

(% HDP)	ESA kód	2023	2024	2025	2026	2027
1. Reálny rast HDP (%)		1,7	1,3	1,8	2,7	1,9
2. Čisté pôžičky verejnej správy*	B.9	-4,9	-5,9	-5,4	-5,2	-5,5
3. Úrokové náklady	D.41	1,2	1,4	1,6	1,6	1,9
4. Jednorazové a dočasné opatrenia		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Z toho:						
Opatrenia na príjmovej strane - verejná správa		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Opatrenia na výdavkovej strane - verejná správa		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Rast potenciálneho HDP (%)		2,0	2,0	2,0	2,0	1,8
príspevky:						
- pracovná sila		0,0	0,0	-0,1	-0,3	-0,3
- kapitál		0,8	1,0	1,0	1,1	1,0
- celková produktivita faktorov		1,1	1,0	1,0	1,0	1,0
6. Produkčná medzera		-0,3	-0,3	0,7	1,0	0,8
7. Cyklická zložka rozpočtu		-0,1	-0,1	0,3	0,4	0,3
8. Cyklicky upravené saldo (2 - 7)		-4,8	-5,8	-5,7	-5,5	-5,8
9. Cyklicky upravené primárne saldo (8 + 3)		-3,6	-4,4	-4,1	-3,9	-3,9
10. Štrukturálne saldo (8 - 4)		-4,8	-5,8	-5,7	-5,5	-5,8

* Pre rok 2024 uvádzame očakávanú skutočnosť.

Zdroj: MF SR

Tabuľka 6 – Porovnanie predchádzajúcej a aktualizovanej prognózy

	ESA kód	2023	2024	2025	2026	2027
Reálny rast HDP (%)						
Predchádzajúca aktualizácia*		1,3	1,8	2,7	1,9	-
Skutočnosť a súčasná aktualizácia		1,6	2,0	3,1	2,2	1,6
Rozdiel		0,3	0,2	0,4	0,3	-
Saldo verejnej správy (% HDP)						
	EDP B.9					
Predchádzajúca aktualizácia*		-6,3	-4,7	-5,2	-4,9	-
Skutočnosť a súčasná aktualizácia**		-4,9	-5,9	-5,4	-5,2	-5,5

Rozdiel	1,4	-1,2	-0,3	-0,2	-
Hrubý dlh verejnej správy (% HDP)					
Predchádzajúca aktualizácia*	58,7	59,3	59,8	63,1	-
Skutočnosť a súčasná aktualizácia**	56,0	58,6	59,8	63,6	67,8
Rozdiel	-2,6	-0,7	0,0	0,5	-

Pozn.: * Program stability SR na roky 2023 – 2026.

Zdroj: MF SR

** Pre rok 2024 uvádzame očakávanú skutočnosť

Tabuľka 7 – Dlhodobá udržateľnosť verejných financií (% HDP)*

	2024	2030	2040	2050	2060	2070
Výdavky celkom	46,9					
Z toho: Výdavky ovplyvnené starnutím populácie	20,3	21,9	23,1	24,5	25,9	25,0
A. Výdavky na starobné dôchodky	9,4	10,2	10,8	11,5	12,1	11,3
a) Starobné a predčasné starobné dôchodky	7,1	7,7	8,1	8,9	9,5	8,8
b) Ostatné dôchodky (invalidné, pozostalostné)	2,2	2,5	2,7	2,7	2,6	2,6
B. Zdravotná starostlivosť	6,1	6,4	6,9	7,2	7,4	7,3
C. Dlhodobá starostlivosť	1,1	1,3	1,6	1,8	2,2	2,4
D. Školstvo	3,8	4,0	3,9	3,9	4,2	4,0
E. Ostatné výdavky ovplyvnené starnutím populácie						
Z toho: Úroky	3,5	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0
Príjmy celkom	41,0					
Z toho: Príjmy z majetku (D.4)	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5
Z toho: Zo sociálnych odvodov	7,2	7,0	6,9	6,7	6,5	6,4
Rezervy dôchodkových fondov						
Z toho: konsolidované rezervy dôch. fondov VS						
Systémové dôchodkové reformy						
Príspevky sociálneho zabezpečenia odvedené do dobrovoľnej súkromnej schémy	1,0	1,2	1,4	1,6	1,8	1,9
Výdavky na dôchodky vyplatené prostredníctvom dobrovoľnej súkromnej schémy	-	-	-	-	-	-
Predpoklady						
Rast produktivity práce	2,1	2,5	2,2	2,0	1,6	1,2
Reálny rast HDP	2,1	1,6	1,5	1,3	1,2	1,3
Miera participácie mužov (vek 20-64)	85,7	84,7	83,2	84,1	85,5	86,0
Miera participácie žien (vek 20-64)	78,2	79,0	78,4	80,9	83,0	83,6
Celková miera participácie (vek 20-64)	81,9	81,9	80,9	82,5	84,3	84,8
Miera nezamestnanosti (vek 20-64)	5,2	5,6	6,0	6,1	6,0	6,0
Populácia vo veku 65+ na celkovej populácii (v %)	18,2	20,6	23,9	28,6	31,3	30,2

* Výdavky spojené so starnutím ako aj makroekonomické predpoklady boli aktualizované v súlade s Ageing report 2024.

Zdroj: MF SR

Tabuľka 7a – Podmienené záväzky

	2023 % HDP	2024 % HDP
Verejné záruky	10,8	-
z toho: spojené s EFSF a ESM	6,9	6,4
z toho: spojené s medzinárodnými inštitúciami	1,1	
z toho: spojené s koronakrízou	2,5	2,3
z toho: spojené s finančnými inštitúciami s účasťou štátu	0,3	-

Zdroj: MF SR

Tabuľka 8 – Základné predpoklady

	2023	2024	2025	2026	2027
--	------	------	------	------	------

Krátkodobá úroková miera EONIA (ročný priemer, %)	3,4	3,9	3,4	3,0	2,7
Dlhodobá úroková miera 10Y-SLOVGB (ročný priemer, %)	3,7	3,7	3,7	3,6	3,6
Výmenný kurz USD/€ (ročný priemer) (eurozóna a krajiny ERM II)	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2
Nominálna efektívna výmenný kurz	1,1	-1,0	0,1	0,3	0,1
Svet okrem EÚ, rast HDP (%)	-	-	-	-	-
Rast HDP EÚ (%)	-	-	-	-	-
Rast dôležitých zahraničných trhov (%)	0,0	1,0	2,1	2,1	2,1
Objem svetového importu, okrem EÚ (%)					
Cena ropy (Brent, USD/barel)	82,2	81,3	76,3	73,0	71,0

Tabuľka 9a – Alokácia zdrojov z Plánu obnovy (% HDP)

ESA	2021 (% HDP)	2022 (% HDP)	2023 (% HDP)	2024 (% HDP)	2025 (% HDP)	2026 (% HDP)
1. RRF granty zahrnuté v projekciách	0,0	0,0	0,3	0,9	0,8	0,4
2. Vyplatené RRF granty z EÚ	0,9	0,4	1,1	1,7	0,8	0,3
Výdavky financované RRF grantami						
3. Celkové bežné výdavky	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2	0,1
Z toho:						
- Odmeny zamestnancov	D.1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Medzisúprava	P.2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Sociálne dávky	D.62+D.63		0,0	0,0	0,0	0,0
	2					
- Úrokové náklady	D.41					
- Dotácie	D.3		0,0	0,1	0,1	0,1
- Bežné transfery	D.7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Celkové kapitálové výdavky	0,0	0,0	0,2	0,6	0,6	0,3
z toho:						
- Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51g		0,2	0,3	0,4	0,3
- Kapitálové transfery	D.9		0,0	0,3	0,2	0,0
Iné výdavky financované z grantu						
5. Zníženie daňových príjmov		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Iné výdavky s vplyvom na príjmy		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Finančné transakcie		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj: MF SR